

21. ročník

1989

3

OBSAH

Víra a rozum

„Bojte se Boha...“

O Boží účasti a požehnání
jako za dnů Noema a Lota

Muž pevných zásad...

Odkud a kam (3)

Dopis synovi

Téměř dospělým

Alkohol v biblí

Duha ★ Kámen mudrců

Přestaň se trápit...

Livingstone a květiny

Na ekumenické téma

Proč nevěřím

C... cesty, cestování

Sladký chléb

ZNAMENÍ DOBY

SOLIDARITA

Rychlostí blesku pomocí moderních sdělovacích prostředků se rozletěla světem zpráva o hrozném zemětřesení, které postihlo jižní oblast Arménie. Televizní záběry ukázaly rozvaliny měst a pohled na číslo předběžného odhadu škod a lidských obětí sevřel člověku hrdlo. Jen jaksi podvědomě si lidé začínali uvědomovat tragédii, která se odehrála během několika sekund. Ale vtom jako by někdo zakřičel do našeho vědomí: „Tam uprostřed těch zbořenin nejsou všichni mrtví! Tam žijí lidé, kteří potřebují pomoc. Není možné otálet, je třeba jednat.“

Kolik toho již bylo napsáno o lidské netečnosti a lhostejnosti, o sobectví a egoismu. Jistě právem, ale tentokrát jako by se hnulo svědomí lidstva. Nikdo nechce stát stranou. Z mnoha zemí startují letadla se záchrannými četami, s léky, potravinami, šatstvem. Vlády různých států bez ohledu na společenské zřízení odesílají značné částky na pomoc postiženým.

Nejsou to však jen instituce a organizace. Vědomí odpovědnosti a ztotožnění se s postiženými zasahuje každého.

Na náměstí stojí nákladní auto. Sbírají do něj šatstvo pro postižené. Nikdo s ničím takovým nepočítal, proto již není čas přebírat šatník. A také proč? Vždyť tam mrzne, nemají co na sebe, všechno je v troskách. K zmíněnému autu se hrnou lidé s náručemi šatstva. Přichází také muž středních let. Pozoruje dění kolem sebe a zřejmě intenzivně přemýšlí. Jeho myšlen-

ky však není těžké uhadnout: ...Než dojdou domů, než se vrátím... Jeho ruce však již prozrazují, jak se rozhodl. Spěšně prohlíží kapsy svého elegantního zimníku, rázně rozepíná knoflíky, svléká ho a podává mužům na autě. Pak rychle odchází a jeho oči jako by říkaly: Tam ho potřebují víc než já.

Další přišli se svým šatstvem už pozdě. Auto odjelo na letiště. Kdo rychle dává, dvakrát dává.

Je chladno, fouká studený vítr, ale když o tom všem přemýšlím, rozlévá se ve mně krásný, hřejivý pocit. Není to nádhra vidět takovou vzájemnou lidskou... Hledám nějaké jiné vhodné slovo než to, které se mi tlačí na jazyk. Vždyť slovo „solidarita“ jsme tak strašně zprofanovali. A přesto právě ono je to pravé. Není nádherné setkávat se s porozuměním, soucitem a nezištnou pomocí? Lidé přece ještě nejsou tak zlí a lhostejní. Tok myšlenek se na chvíli zastaví, jako by chtěl korigovat. Ale tu ihned nad hladinu obdivu vyplouvá řada špatných zkušeností s lidmi.

Ano, takové už to je. Lidé dokáží jedno i druhé. Dokáží milovat i nenávidět. Dokáží být hrubí a zlí, ale také soucitní a ohleduplní. O tom, na kterou stranu se nakloní jazyček vah, zda dostane průchod to dobré a pozitivní, o tom rozho-

dují zdánlivě nepatrné, a přesto důležité věci.

Se Sovětským svazem nás pojí tradiční přátelství. Zde bychom mohli hledat motivaci; ale co ovlivňovalo ostatní? Ne, nebyla to tradice, ba naopak, bylo to něco nového, pro co se těžko hledá jméno. Bylo to ale tak velice lidské a voněla zde upřímnost a otevřenost. Jsem zaujatý vůči slovům, která se leckde stávají frázemi, a přece se jim nemohu ubránit. Bylo to nové myšlení a glasnost, které probudily lidi ke konání dobra, k překonání zaběhlé lhostejnosti a pasivity. To je to nové a účinné.

Uvědomuji si, že odpovědnost za podnět k rozšíření tolik potřebných cenných hodnot nenesou jen státníci a vlády, ale každý z nás. Čestnost, upřímnost a opravdovost každého jedince rozhoduje o tom, co bude kolem nás kvést. Zda zlo, nebo dobro.

Pokrytecká, nadutá sebespravedlnost a soběstačnost produkuje jen kritiku, averzi a hlavně smrtelnou cynickou lhostejnost. Otevřené přiznání vlastní bídy a upřímná ochota přijmout pomoc otvírá bránu čínorodé lásce.

Bratři a sestry, není to i naše vlastní křesťanská zkušenost? Nemá nás vést toto poznání ke korekci našeho jednání a našich postojů?

J. Veselý

Může přemýšlející člověk věřit? Může věřící člověk přemýšlet a být intelektuálně čestný? Je náboženská víra křesťana založena na rozumových důvodech? Záleží na tom?

Každý křesťan si dříve nebo později zřejmě musí položit otázku, zda jeho víra stojí na něčem skutečném a smysluplném. Podle bible je víra nejdůležitější součástí a projevem náboženského vztahu. Bez víry se člověk nemůže Bohu líbit (viz Žid 11,6). Víra je nezbytnou podmínkou spasení (záchrany) člověka, pouze jejím prostřednictvím máme možnost přijmout Boží zachraňující milost (Řím 3,28; Gal 3,1-9). Bible však také upozorňuje, že víra nevzniká snadno. Pán Ježíš na jedné straně prohlásil, že zcela nepatrné „množství“ víry může pohnout horou (Mat 17,20), ale na druhé straně také řekl, že stěží najde na zemi víru, až se sem podruhé vrátí (Luk 18,8).

Problém tedy spočívá v tom, že víra je naprosto nezbytná podmínka, ale člověk k ní nesnadno dochází. Upřímně věřit nebylo snadné nikdy, v mnohem větší míře to platí dnes. Mnohým dnešním křesťanům se víra rozplynula pomalu a postupně jako sních pod paprsky jarního slunce. To, co kdysi představovalo skálopevné náboženské přesvědčení, se dnes narmnoze stalo nejistým předmětem pochybování.

Vzdělání a víra

Protože někteří vzdělání lidé pochybují nebo víru odmítají, mají křesťané někdy pocit, že vzdělání víru ničí. Podle rozšířeného názoru si člověk musí vybrat: buď poctivě vědecké uvažování, nebo víru v Boha.

Mám za to, že to je jednostranně vyhraněný názor. Nepochybuji však, že vzdělání může znamenat opravdu značný nátlak na náboženské představy. Má to jistě řadu důvodů. Jedním z nich je skutečnost, že některé dnešní vědecké názory a hypotézy neodpovídají biblické zprávě o stvoření země a života na ní (viz Moj 1-3).

Mnoho historiků a filozofů zastává názor přirozeného vzniku křesťanství. Podle nich není důsledkem nadpřirozeného Božího zjevení, ale výplodem psychologických a sociologických zákonitostí.

Jiným faktorem je „etika víry“. Většina dnešních lidí žádá pro všechno dostatečné vědecké důkazy. Pokud není něco doloženo, vzbuzuje to přinejmenším pochybnosti a podezření. Důsledky tohoto způsobu uvažování jsou zřejmé. Hmatatelných „důkazů“ pro víru je málo na rozdíl od přírodních věd, které pracují s důkazy, jež lze experimentálně ověřit. Náboženské přesvědčení je značně osobní, nelze je veřejně dokazovat. Proto mnoho lidí považuje náboženství za něco velmi pochybného.

Někteří lidé sice berou náboženské

VÍRA A ROZUM

požadavky vážně, ale tvrdí, že je nelze dostatečně doložit. Například britský matematik a filozof Bertrand Russell zastával tento názor. Jednou se jej kdosi zeptal, co by dělal, kdyby se přece jen ukázalo, že Bůh existuje a Russell měl stanout před jeho soudem, co by odpověděl? „Neposkytl jsem vám o sobě dostatek důkazů,“ zněla odpověď.

Další lidé se domnívají, že náboženství vůbec nestojí za to, aby se jím vážně zabývali. V nejlepším případě je to podle nich otázka osobního vkusu, nikoli však zásadní otázka života, kterou je třeba řešit.

Nesprávné odpovědi

Lidé, kteří vyrostli v závětrí náboženského prostředí, reagují často při konfrontaci s jinými pohledy jedním ze tří způsobů. Někteří jednoduše odloží víru a přijmou jiný názor. Jiní se postaví na odpor a snaží se argumenty zesměšnit, třetí skupina se pokouší vzniklé otázky ignorovat.

První reakce je vlastně racionalismus. Racionalisté se na víru dívají zhruba tak, jak naznačují předchozí odstavce. Chtějí důkazy, mají-li něco uznat jako pravdu. Protože podle jejich názoru víru nelze dostatečně doložit, považují ji za neudržitelnou. V náboženství nevidí smysl ani hodnotu.

Druhá skupina chce otázky náboženství vyjmout z oblasti intelektuálního posuzování. Námitky se snaží snižovat, zesměšňovat, nebrat v úvahu. Nesnaží se hledat skutečné odpovědi. Jejich postoj bychom mohli zahrnout do věty: „Bůh to řekl, já tomu věřím, a tím je věc vyřízena.“ Někomu to může znít sympaticky, ale není to důsledné řešení.

Třetí reakce je spíše společenská než rozumová. Někteří křesťané totiž nemají jasno v mnoha věroučných otázkách, mají své vnitřní pochybnosti i výhrady, ale udržují těsné vazby s církví, se sborem, k němuž patří. Z mnoha důvodů nechtějí odejít ze společenství věřících, v němž vyrostli nebo prožili něco hezkého. Účastní se sborového života, podporují církev, ale spíše s nostalgií a sentimentálními pocity. Živá osobní víra je něco, co znají pouze ze vzpomínek nebo vyprávění jiných.

Každý postoj má svá úskalí i slabiny, všechny však mají společný názor, že víru nelze sloučit s poctivým intelektuálním uvažováním. Člověk se

musí údajně rozhodnout pro jedno, nebo pro druhé — víru, nebo rozum. Anebo alespoň nepřipustit, aby způsobily konflikt v jeho životě.

Mám za to, že upřímní křesťané nemohou přijmout ani jeden z popsaných postojů. Má-li být víra i v dnešní situaci životodárnou silou, musíme najít skutečný vztah mezi ní a intelektuálním poznáním — rozumem.

Máme-li vést užitečný dialog, musíme si předně ujasnit význam používaných termínů. Termínem víra rozumím křesťanský postoj a prožitek v širším slova smyslu, zahrnující víru i důvěru v Boha. Rozumem označuji intelektuální aktivitu člověka, proces uvědomělého poznávání a hodnocení.

Víra a rozum se nevylučují

Chceme-li poznat vztah mezi vírou a rozumem, nesmíme je od počátku uměle stavět proti sobě. Není možné, aby někdo byl uvědoměle věřící, a přitom poctivě nepromýšlel a nezkoumal jednotlivé články své víry. Navíc snaha násilně oddělovat víru a rozum škodí oběma. To, co často stojí proti sobě, je pouze nezralá víra a nedostatečné poznání. Čestnost vyžaduje, abychom svou víru podrobili rozumovému zkoumání a ověřování.

Navíc, chceme-li víru vyjmout z rozumového posuzování, nesprávně představujeme její podstatu. Někteří lidé rádi zdůrazňují, že křesťanství je ve své podstatě praktický projev života, proto je údajně důležitější to, co člověk dělá, než to, čemu věří. Křesťanský způsob života však předpokládá určitou teorii, věroučný základ. Nemůžeme přehlížet články víry, nechceme-li, aby se nám zhroutila celá stavba křesťanského postoje a prožitku.

Není bez významu, že se křesťané od samého začátku snažili zdůvodňovat a obhajovat svou víru. Nevyzývali lidi pouze, aby uvěřili, ale snažili se je přesvědčit, že křesťanská zvěst si zaslouží, aby jí uvěřili. Snažili se ukázat, že křesťanství prokazatelně poskytuje řešení lidských problémů. Petr vyzývá křesťany, aby byli připraveni každému zdůvodnit svou víru (viz 1 Petr 3,15).

Náboženský postoj a životní styl zahrnuje celého člověka, včetně jeho rozumových schopností. Pán Ježíš připomněl, že základním požadavkem Božího zákona je „milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, ce-

lou svou duší a celou svou myslí.“ (Mat 22,37) Z toho vyplývá, že víru nelze oddělovat od rozumu.

Rozum pomáhá

Jak může rozum napomáhat náboženské zkušenosti? Předně připravuje cestu víře. Mnoho lidí se zdráhá otevřeně se přiznat k náboženství, protože to není v daném prostředí populární nebo pohodlné. Jiné odpuzují církevní struktury nebo někteří členové církve. Mnoho lidí však zdržují intelektuální námitky a pochybnosti. Například: Jak je slučitelná existence Boha s nepopíratelnými projevy zla ve světě? Navíc mnohé biblické výroky odporují názorům a hypotézám dnešní vědy. Pro mnoho lidí je náboženství pouze produktem společenských vztahů a psychologických potřeb. To všechno zpochybňuje křesťanskou věrouku a pohled na svět. Člověk musí najít na tyto otázky pro sebe čestnou odpověď, teprve pak může opravdově a čestně věřit. Rozum může připravit člověka pro přijetí víry. Může ukázat, že nejen křesťanský životní styl, ale ani křesťanská zvěst neodporuje zdravému rozumu.

Rozum může napomoci víře k dalšímu růstu. Máme-li někoho rádi, chceme se o něm dovědět co nejvíce. Láska k Bohu nás motivuje, abychom co nejvíce poznávali jej i jeho slovo. Bible připomíná, jak je v křesťanském životě důležitý růst v poznání. Například dopis Židům vyzývá čtenáře, aby se nespokojili s počáteční úrovní a šli ke zralosti (viz Žid 5,11 — 6,1). V dopise Koloským apoštol Pavel vyjádřil své přání, aby věřící „poznali a pochopili Boží tajemství“. (Kol 2,2)

Rozum přispívá životu víry také tím, že řeší pochybnosti a problémy, na které narážíme: „Bůh nás nežádá, abychom něčemu věřili, aniž by dal dostatek důvodů, na nichž můžeme svou víru založit. Jeho existence, jeho povaha, pravdivost jeho slova jsou doložena svědectvími, jež se dovolávají našeho rozumu; takových svědectví je dostatek.“ (Cesta ke Kristu, str. 72) I když rozum důležitým způsobem napomáhá víře a je s ní těsně spjat, nesmíme jeho možnosti přeceňovat.

Hranice možnosti

Připomněli jsme si, že náboženský postoj předpokládá víru nebo znalost určitých zkušeností. Nesmíme však dojít k názoru, že víra je čistě rozumová záležitost nebo že náboženství je založeno pouze na přesvědčenosti o něčem. Víra má ještě další hlediska a stránky, podobně jako rozum má své hranice.

Víra musí překonávat pochybnosti, protože není nikdy doložena nepochybnými důkazy. Zůstává vždy možnost nevíry. „Bůh ale přesto ponechal možnost pochyb. Ti, kdo chtějí pochybovat, najdou k tomu příležitost; ale ti, kdo vskutku chtějí poznat pravdu, najdou dosti důvodů, o něž mohou

svou víru opřít.“ (Cesta ke Kristu, str. 72) Z tohoto důvodu víra zahrnuje v sobě vždy určitý prvek „přestože“. Víra se drží svého předmětu, „přestože“ určité poznatky mohou víru ztěžovat.

Další charakteristickou vlastností víry je její naprostá důvěra. Řada myslitelů a filozofů dospěla k názoru, že Bůh „možná“ existuje. Víra však jde mnohem dál. Existenci Boha nejen připouští, má naprostou jistotu a důvěru. Víra se neomezuje pouze na to, co je prokázáno, jde mnohem dál, a důvěruje Bohu neomezeně.

Rozdíl mezi důkazem a důvěrou vyniká z několika biblických dějů. Joba považujeme za význačný příklad víry, protože Bohu důvěřoval navzdory svému utrpení. Podobně Abraham důvěřoval Bohu, i když byl poslán, aby obětoval svého syna Izáka. Lidé víry Bohu důvěřovali, přestože se mohlo zdát, jakoby se Bůh o ně a o jejich problémy nezajímal.

Tuto stránku víry však nesmíme přeceňovat. Tvrzení, že víra automaticky sílí, kdykoli slábnou důvody, by bylo nesmyslné. Nicméně víra v sobě zahrnuje určité napětí, je postavena na určitých rozumových důvodech, jde však dál, za tyto důvody.

Víra zahrnuje zmíněné napětí, proto je vždy předmětem osobního rozhodnutí, tedy projevem osobní svobody, která zahrnuje vůli stejně jako rozum. Bez ohledu na množství a hodnotu důvodů pro víru, nakonec rozhoduje každý sám o tom, zda chce, nebo nechce Bohu důvěřovat.

Protože víra tedy do určité míry závisí na našem rozhodnutí, nelze ji nikomu vnutit nebo předat. Někteří křesťané, v dobré snaze ukázat, že jejich náboženství je rozumné, představují víru jako výplod rozumového bádání, jako jediný možný logický závěr studia daného předmětu. To však není pravdivý obraz. Rozum může víru značně podpořit, sám o sobě však nemůže k víře dovést. Mimo jiné proto, že víra předpokládá svobodné rozhodnutí. Kdyby víra byla jediným možným řešením, kdyby nám rozum nabídl žádnou jinou alternativu, pak by víra nemohla být osobní odpovědí člověka na Boží lásku. Byla by pouze uznáním nezvratných faktů.

Kdyby víra byla produktem lidského uvažování, nemohla by být odpovědí na Boží milost. Byl by to lidský výkon, určitá forma intelektuální spravedlnosti ze skutků. V tomto případě by kvalita víry závisela na intelektuálních schopnostech člověka. Mladí, nezkušení a nevzdělaní lidé by měli malou a málo hodnotnou víru. To však není pravda.

Nakonec musíme přiznat, že člověk nedochází k víře jen zkoumáním faktů a důvodů. Většinu, jak se zdá, ovlivňují jiné podněty — působení věřících lidí, emotivní prožitky nebo dokonce pocity, které nedokážou ani plně definovat. Pán Ježíš řekl: „Vítř

vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ (Jan 3,8)

Nechť tedy od rozumu více, než kolik nám může poskytnout. Rozum víře pomáhá několika způsoby. Původ víry je však rozumem nevyzpytatelný. Víra není konečným krokem logického uvažování. Rozum může odstraňovat překážky, které stojí v cestě důvěře v Boha, narozené víře může napomáhat k dalšímu růstu. Samotný rozum však nemůže člověka dovést od nevíry k plnému odevzdání se Bohu. Víra v sobě zahrnuje rozum, není však omezena pouze na něj.

Pochybnosti

Jaký to všechno má pro nás praktický smysl? Jak to může napomoci řešit problémy a úzkost, která pramení z pochybnosti? Někdy se zdá, že přemýšlení, hledání a studium přináší více otázek než odpovědí. Přesto bychom neměli na několik skutečností zapomínat.

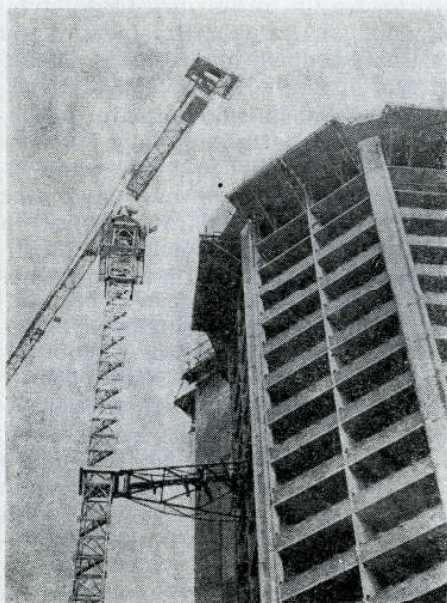
Víra jde dál, za hranice dostupných důvodů a důkazů (nikoli však proti nim), proto v sobě zahrnuje vždy určitý stupeň nejistoty či rizika. Každý důležitý vztah — a nejen vztah k Bohu — obsahuje určité tajemství. Proto by nás neměly překvapit pochybnosti také u lidí hluboce věřících.

Jestliže Job a Abraham, lidé tak příslovečné víry, zápasili s pochybnostmi ve svém vztahu k Bohu, je i pro nás otevřená možnost, abychom řešili otázky a problémy svého náboženského života. Nemusíme pověsit víru na hřebík ani se izolovat od jiných vlivů, dokud nezískáme odpověď na všechny otázky. Ověřování toho, čemu věříme, může být velmi podnětnou a užitečnou součástí našeho náboženského života. V žádném případě ho nemusí ohrožovat.

Možná ještě důležitější je připomenout, že uspokojivé odpovědi na náboženské otázky nám přináší častěji život než teoretické úvahy. Nejvyšší prověrka naší víry není v oblasti intelektuální, ale v praktické. Zda dokážeme podle své víry žít, je mnohem důležitější než to, zda ji dokážeme uspokojivě vysvětlit a obhájit.

Kdosi se jednou otázel francouzského filozofa a matematika Blaise Pascala jak získat víru. Pascal mu poradil, aby se spojil se skupinou křesťanů, modlil se s nimi a studoval bibli, zkrátka, aby jednal jako věřící člověk. Pascal měl za to, že víra se dostaví jako důsledek slova a činů, od povídaných věřících lidí.

V křesťanské zkušenosti má rozumová úvaha nezastupitelné místo, má však také své hranice. Pečlivá úvaha může prokázat, že víra je smysluplné rozhodnutí, nemůže však dokázat, že je to jediné správné řešení otázek života a smrti. O tom nás může přesvědčit pouze víra a odevzdání se Bohu. -kn-

„Bojte se Boha
a vzdejte mu čest...
poklekněte před tím,
kdo učinil nebe, zemi,
moře i prameny vod.”

Zj 14,7

Ve druhé polovině minulého století žil ve švýcarském Curychu věhlasný konstruktér — inženýr K. Culmann. Tohoto muže lze považovat za průkopníka ve stavbě výkonných jeřábů, jaké se dnes běžně používají v přístavech a na stavbách.

Jednoho dne — bylo to v roce 1866 — musel vyhledat známého anatoma a lékaře H. von Meyera, aby s ním projednal jakousi osobní záležitost. Culmann se tedy vypravil do ústavu, kde Meyer pracoval. Tam mu vrátný řekl, že ho najde v sále, kde právě přednáší studentům. Vydal se tedy za ním a netušil, jaké překvapení ho čeká. Meyer právě podával skupině studentů výklad o kosti stehenní. Culmann chvíli naslouchal a dokonce si z povzdálí prohlížel podélně rozříznutou kost. A v tom ho to napadlo!

Když se zahleděl na houbovitou

strukturu kosti, neudržel se a jako by u vytržení zvolal: „Už to mám! To je přece můj jeřáb!“ A potom všem přítomným s neskrývaným obdivem vysvětloval, jak důmyslně je sestaven systém pravoúhle se protínajících kostních trámečků.

V rozhovoru, který potom následoval, ho mohl Meyer upozornit na slova anatoma Herschela, který právě o hlavici kosti již v roce 1830 napsal: „... jde o mistrovský výtvar a jedinečnou stavbu, ve které nenajdeme jedinou přímou linii nebo některou známou geometrickou křivku. Je však tak systematicky a zákonitě zkonstruována, že svou skladbou přesahuje hranice našeho dosavadního badatelského snažení.“

Ano, jde vskutku o mistrovský výtvar a jedinečnou stavbu! Kdo je ovšem ten vynikající mistr a stavitel,

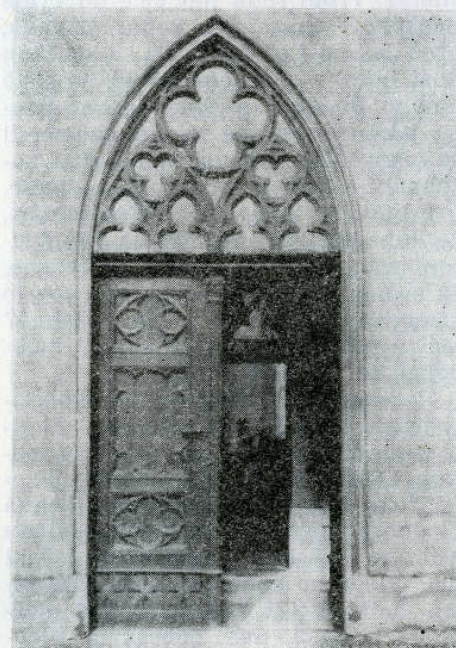
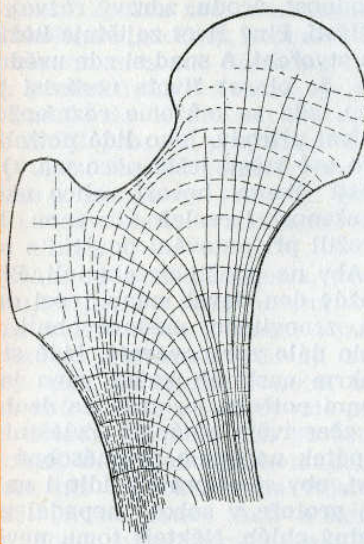
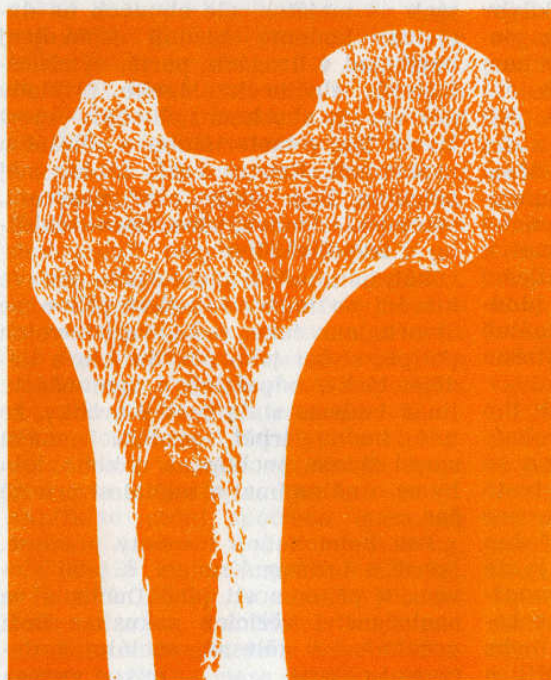
původce tohoto obdivuhodného díla?

Nad touto otázkou se zastavil také moudrý Šalomoun a v tichém úžasu vyznal: „Jako nevíš..., jak v životě těhotné vznikají kosti, tak neznáš dílo Boha, který to všechno koná.“ (Kaz 11,5)

A když Bůh dával Jobovi lekci o svém stvořitelském díle, pak mu také připomenul: „Hle slon, kterého jsem jako i tebe učinil... Kosti jeho jako trouby měděné, hnátové jeho jako sochor železný.“ (Job 40,10.13)

Jak je úžasné, že známe svého Stvořitele a spolu s Davidem mu můžeme říci: „Tys stvořil mé nitro, tys mne spřádal v matčině lůně. Velebím tě, že jsem tak podivuhodně vznikl... Tobě nezůstala utajena jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen...“ (Ž 139,13-15 — parafráze)

JIRÍ DREJNAR

evangelium o

BOŽÍ ÚČASTI A POŽEHNÁNÍ

„Ty se o mě vůbec nestaráš! Jinak by sis pro mě udělal aspoň trochu času a přijel anebo bys mi napsal aspoň pár řádků!“ Podobné výtky mezi milenci svědčí o tom, že člověk potřebuje jistotu, že se někdo o něj zajímá. Takové ujištění potřebujeme od svých blízkých, od ošetřujícího lékaře, od úřednice nebo od vedoucího v práci. O tuto jistotu ovšem neusilujeme jen v mezilidských vztazích, nýbrž i ve vztahu k Bohu. Jak je to vlastně s Bohem, stará se vůbec o náš svět, pečuje nějak o mne osobně? Jak to poznám, že na mě myslí?

Žijeme v době, kdy většina lidí ztratila jistotu, že by na dění v tomto světě měl Bůh ještě nějaký podíl. Hluboká krize moderního křesťanství je zcela konkrétním „znamením doby“. V mnoha křesťanských kruzích našlo dokonce odezvu heslo německé filozofie „Gott ist tot“ (Bůh je mrtev). O určité rezignaci mnoha věřících také svědčí názor, že pokud Bůh existuje, pak asi žije „v dalekých sférách“, ale ne mezi lidmi. Velké pochybnosti o existenci laskavého Boha pramení jistě z hrůz minulých světových válek a řady přírodních katastrof. Důležitým vlivem je také moderní věda. Vyřešila problémy, které dřívější generace pokládaly za neřešitelné. Proto řada lidí více důvěřuje lidskému umu než Bohu. Důvodů, proč tak málo lidí věří v možnou Boží účast v lidském životě, je jistě mnoho. Budeme se však věnovat otázce, jaký význam má sobota, chceme-li se přesvědčit o skutečném Božím požehnání a Boží účasti v našem životě.

V biblické zprávě o stvoření čteme, že Bůh sedmkrát prohlašuje své stvoření za „dobré“ a třikrát je řečeno, že svému stvoření „požehnal“. Co to znamená, když Bůh něco požehná? Má to pro nás nějaký význam? Podívejme se na ta tři místa.

Nejprve žehná plodnost různých živočichů: „A Bůh jim požehnal: ‚Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechť se rozmnoží na zemi.‘“ (1 Moj 1,22) Poté Bůh žehná plodnost muže a ženy a jejich vládu nad zemí: „A Bůh jim požehnal a řekl jim: ‚Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptac-

tvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.‘“ (1 Moj 1,28) Nakonec však Bůh žehná sobotu: „A sedmý den Bůh požehnal a posvětil, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.“ (1 Moj 2,3)

Máme teď před sebou trojí požehnání. Jedná se o přírodu, o člověka a nakonec o sobotu. Které z těchto požehnání je nejhodnotnější? Měli bychom si všimnout určité gradace. Nejprve je zmíněno požehnání pro přírodu. Uvědomujeme si ho? Když pozorujeme dění v přírodě, jak v ní vzniká nový život, jak je bohatý, pestrý a krásný, nepřivádí nás to k údivu? Daleko víc však žasneme nad požehnáním, které vidíme při narození nového člověka. Myslím, že v těchto případech nikdo nepochybuje o Božím požehnání, protože zde vzniká nový a přesně naprogramovaný život a ten si my nevyrábíme, ten nám daruje Bůh a my jeho požehnání jen přijímáme a využíváme (také zneužíváme). Jak je to však s tím třetím požehnáním? Věříte, že něco podobného vložil Bůh i do soboty? Dovedete si to představit?

Když Pán Bůh žehná, pak se něco velkého děje. Zvířata, květiny, celá příroda ožívá, bují a obnovuje se. Jak by to na naši planetě vypadalo, kdyby tohoto požehnání nebylo? Kdyby nebylo druhého požehnání, brzy bychom vymřeli a nezachránili by nás ani krásná příroda. Když Bůh žehná, jistí plodnost, úrodu, zdravý rozvoj, a tím i štěstí. Plný život zajišťuje Boží účast na stvoření. A snad si zde uvědomujeme, že plnost života nezávisí jen na tom, zda se můžeme rozmnožovat a užívat přírody. Jako lidé potřebujeme pro své štěstí ještě něco víc. O plodnosti života hovoří velice aktuálně zkušenost Izraelců s manou, kterou prožili při putování pouští.

Aby na poušti nezahynuli, Bůh jim každý den dával manou (cosi drobného, zrnovitého, medové chuti, co se dalo dále zpracovávat). Lidé si tento pokrm nasbírali každé ráno jen pro denní potřebu, protože na druhý den to zčervivělo a páchlo. Zvláštní je, že v pátek napadalo dvojnásobné množství, aby si připravili jídlo i na sobotu, protože v sobotu nepadal z nebe žádný chléb. Někteří tomu nevěřili a

přesto, že jim to Bůh prostřednictvím Mojžíše jasně řekl, šli sbírat manou i v sobotu, ale je napsáno, že „nenašli nic“. (2 Moj 16)

Zde je představeno základní požehnání soboty. Každý den dává Bůh člověku vše, co potřebuje ke svému životu. Před sobotou mu dává více aby v sobotu už sbírat nemusel a mohl se věnovat něčemu důležitějšímu. Bůh chtěl vést lidi k tomu, že mohou od něj očekávat ještě větší požehnání, než je jídlo a tělesné blaho. V sobotu se měli věnovat hodnotnějším věcem, které jejich život ještě víc prohloubí a zkvalitní. Místo pomíjivých darů Bůh nabízí sama sebe. V sobotu si dělá čas jen pro nás a dává nám možnost, abychom s ním měli nerušené společenství a mohli přijmout vše, co uspokojuje naše duchovní potřeby.

Ježíš Kristus později zopakoval, co slyšeli Izraelci na poušti. Mana v sobotu nepadala proto, aby si člověk uvědomoval, že „člověk nežije pouhým chlebem, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (5 Moj 8,3 a Mat 4,4). Pán Ježíš to dále rozvedl a vysvětlil: „Neusilujte jen o pomíjející pokrm, ale o pokrm zůstávající pro život věčný... Chléb z nebe vám nedal Mojžíš; pravý chléb z nebe vám dává můj Otec. Neboť Boží chléb je ten, který sestupuje z nebe a dává život světu... Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit... Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den.“ (Jan 6)

Dnes nám je jasné, že materiální a tělesné blaho samo o sobě neuspokojuje. Lidé, kteří hledali své štěstí jen v bohatství, se ho za čas nasytili a dříve nebo později hledali ještě něco jiného. Proč právě děti z rodin bohatých na majetek, ale chudých na duchovní hodnoty hledají uspokojení například v drogách, partě, výtržnostech či zločinech? Mnohé příklady nás varují, abychom nehledali plnost života jen v materiálním a tělesném uspokojení. Kristus řekl, že bez něj nebudou lidé nikdy plně nasyceni, spokojeni. Potřebujeme něco hlubšího a trvanlivějšího.

Bůh nám nabízí sobotu jako den, ve kterém se můžeme setkat přímo se Stvořitelem také našich duchovních potřeb, slyšet jeho pravdu, slova naděje, lásky, odpustění a spoluúčasti. Jinak budeme stále častěji svědky, že lidé budou trpět, protože nenašli smysl života, pochopení, někoho, kdo by se o ně zajímal a udělal si pro ně čas.

Bez Boha budou i soboty prázdné. Pouze s Ježíšem Kristem, s jeho slovem, v přítomnosti jeho Ducha a ve společenství věřících zakusíme Boží požehnání v tělesné, sociální i duchovní oblasti.

DUŠAN KUČERA

V rozhovoru s učedníky na Olivetské hoře Ježíš Kristus předpověděl, že před jeho druhým příchodem se rozmůže nepravost jako v době před potopou a před zničením Sodomy a Gomory: „A protože se rozmůže nepravost, vychladne láska mnohých.“ (Mat 24,12) „Jako bylo za dnů Noe, tak bude i za dnů Syna člověka: Jedli, pili, ženili se a vdávaly se až do dne, kdy Noe vešel do korábu a přišla potopa a zahubila všechny. Stejně tak bylo za dnů Lotových: Jedli, pili, kupovali, prodávali, sázeli a stavěli; v ten den, kdy Lot vyšel ze Sodomy, spustil se oheň a síra s nebe a zahubil všechny. Právě tak bude v den, kdy se zjeví Syn člověka.“ (Luk 17, 26-30) Apoštol Petr prorokuje, že před druhým příchodem Pána přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, posmívají se myšlence Ježíšova příchodu a popírají skutečnost potopy (2 Petr 3,3-7). Podle Petra byl první svět potrestán vodou a svět při druhém příchodu Ježíše Krista bude postižen ohněm. Všechno zlé a zkažené oheň odstraní, Bůh vytvoří novou zemi a nové ovzduší (2 Petr 3,10-13).

Dle Ježíšova výroku se bude doba před jeho druhým adventem vyznačovat požitkářstvím, bezuzdností v jídle a pití. Ve všech dobách byli lidé, jejichž hlavním smyslem života bylo uspokojování chuti. V minulých generacích musela většina lidí hodně pracovat za menší mzdy, takže jim zůstávalo málo času a energie na vyhledávání zábav. Ve vyspělých zemích se situace značně změnila. Stále více lidí dosahuje vyššího osobního příjmu a volný čas tráví hojným jedením, pitím a rozkošnictvím. Na druhé straně v zaostalých zemích stamilióny trpí nedostatkem a milióny hynou hladu. Přejídání ničí další milióny. Přebytná váha je často příčinou cukrovky, vysokého krevního tlaku, chorob srdce a ledvin atd. Ve snaze zbavit se nadbytečné váhy lidé vydávají každoročně milióny na dietní pilulky, knihy pojednávající o redukci, na kurzy, které mají za účel „zastavit neovladatelné přejídání se“. Někdy dokonce i na chirurgické zákroky.

Jedení a pití se dnes stalo zábavou i problémem bohaté menšiny světa. Severoameričané, Evropané a Japonci zkonsumují nespravedlivý podíl potravin, které má svět k dispozici. Američané například spotřebují ročně na osobu asi 750 kg potravin, z nichž 315 kg tvoří živočišné výrobky. To představuje pětinasobnou spotřebu potravin na osobu v rozvojových zemích. Rozdíl mezi bohatými a chudými zeměmi je ještě výraznější, když porovnáme spotřebu masa na osobu. Například roční spotřeba masa na osobu v Austrálii činí kolem 130 kg, v USA 125 kg, v Argentině 120 kg, v Kanadě 105 kg. V rozvojových zemích je však minimální. Když pak vezmeme v úvahu, že k výrobě kilogramu hovězího masa je třeba 14 až

JAKO ZA DNŮ NOEMA A LOTA

20 kg zrna, země s vysokou spotřebou masa nepřímo zkonsumují mnohem větší množství potravy. Dobytek v bohatých zemích, podle zprávy OSN, zkonsumuje tolik obilí jako všichni obyvatelé Indie a Číny.

Také pití bylo problémem za dnů Noemových. Pán Ježíš říká: „Tak bude i za dnů Syna člověka.“ (Luk 17, 26) Není třeba dokazovat, že opilství je jedním z nejzávažnějších sociálních problémů. Sdělovací prostředky denně podávají zprávy o tragických důsledcích alkoholismu. Mnozí si neuvědomují rozsah tohoto problému. Všeobecně se má za to, že pití je v první řadě problémem v průmyslových zemích. Světová zdravotnická organizace (WHO) však podává zprávu, že „problémy s alkoholem tvoří důležitou překážku sociálněekonomického rozvoje velkého počtu rozvojových zemí.“ Zpráva řadí mezi důsledky alkoholismu „zločiny, dopravní nehody, absentismus a v důsledku toho nízkou produktivitu“. Alkohol je příčinou „od 13 do 50 procent znásilnění, 24 až 72 procent přepadení a 28 až 86 procent vražd“. Statistiky ovšem nemohou zaznamenat všechnu bídu, neštěstí a zoufalství v rodinách, kde vládne alkohol.

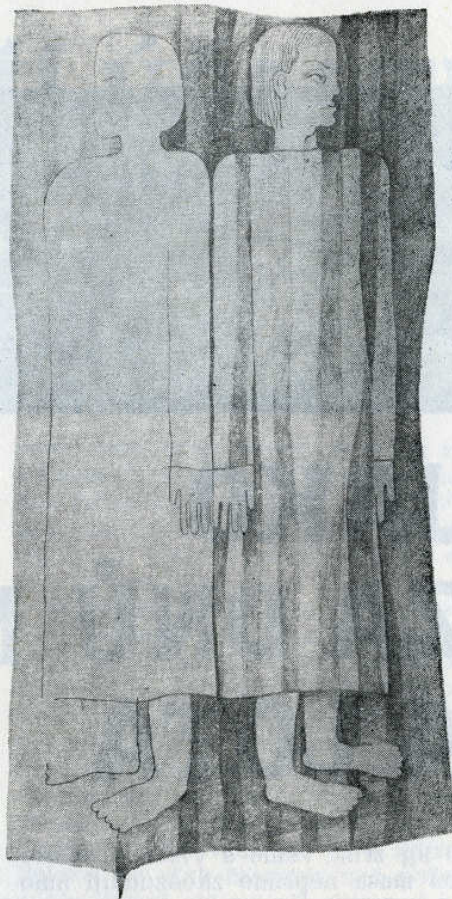
Přejídání se a alkoholismus, které způsobují utrpení a smrt miliónů, tvoří jedno z důležitých znamení blízkého Kristova příchodu. Vydávají svědectví o tom, že žijeme v době, kdy jako za dnů Noema a Lota se lidé přestávají ovládat a touží jen po sebeuspokojení. Bídu slabochů holdujících alkoholu líčí biblická kniha Přísloví 23,29-35: „Komu zbude ‚Ach‘ a komu ‚Běda‘? Komu sváry? Komu plané ře-

či? Komu zbytečné modřiny? Komu zkalený zrak? Těm, kdo se zdržují u vína, kdo chodí okoušet kořeněný nápoj. Nehleď na víno, jak se rdí, jak jiskří v poháru. Vklouzne hladce a nakonec uštkne jako had a štipne jako zmije. Tvé oči budou hledět na nepřistojnosti, z tvého srdce budou vycházet proradné řeči. Bude ti, jako bys ležel v srdci moře, jako bys ležel s rozbitou hlavou. Zbili mne a nic mne nebolí, ztloukli mne a nevím o tom. Až procitnu, vyhledám to zase.“

Apoštol Pavel líčí dny před druhým adventem takto: „Věď, že v posledních dnech nastanou zlé časy. Lidé budou sobečtí, chamtiví, chvástaví, domýšliví, budou se rouhat, nebudou poslouchat rodiče, budou nevděční, bezbožní, bez lásky, nesmiřitelní, pomlouvační, nevázaní, hrubí, lhostejní k dobrému, zrádlní, bezhlaví, nadutí, budou mít raději rozkoš než Boha, budou se tvářit jako zbožní, ale svým jednáním to budou popírat. Takových lidí se straň.“ (2 Tim 3,1-5) Takto se nedívá na svět před druhým příchodem Páně škarohlíd nebo kritik bez pochopení pro lidské slabosti, ale apoštol lásky — Pavel, který v 13. kapitole první epištoly Korintským podává recept na ozdravení lidských srdcí, rodin i celých národů: recept lásky, která je trpělivá, dobrotivá, raduje se z dobra a z každého krůčku k lepšímu. Naši dobu přirovnává k době Noema a Lota sám Ježíš Kristus, jehož život byl charakterizován slovy: „Šla světem láska.“ Jen jeho láska a pochopení pro hříšného člověka může uzdravit nemocné lidstvo.

MILOSLAV ŠUSTEK

Tentokrát se zaměříme na početnou rodinu patriarchy Jákoba. Pestrý životopis jednoho z jeho synů — Josefa, patří k nejpoutavějším biblickým příběhům vůbec. Tento působivý životopis představuje vzor úžasné vnitřní síly, právě tolik potřebné dnes, v době inflace mravních hodnot. Jde o popis událostí uvedených v 1 Moj 37-50. Zařazujeme je do doby kolem roku 1800 před naším letopočtem.

Domov se stínem stranictví

Pro Jákoba byl skon milované manželky Ráchel těžkou ranou. Chlapci — Josef a právě narozený Benjamín — nemohli ještě chápat ztrátu matky. Otec se snažil tuto mezeru nahradit svou velkou náklonností a láskou. Zvláště na Josefa byl Jákob opravdu hrdý. Ani sousedé nešetřili pochvalou a uznáním předností tohoto chlapce. Přehnaná otcova náklonnost k Josefovi se promítala i do vnějších opatření, která provokovala jeho bratry. Pestrý šat, který otec chlapci daroval, mu znamenitě slušel. Snad se i cítil jako princ. Když však pro starší bratry měl otec jenom povinnosti, kárání a práci, rostla mezi sourozenci propast žárlivosti, odcizení a hněvu. Jejich zášť výrazně vzrostla, když jim Josef vyprávěl svůj podivuhodný sen, který se opakoval. „Ty budeš nad námi královat jako král...“ zvolali bratři se zlobou a nenávistí.

Nemůžeme přehlédnout výrazný rozdíl povah dětí jednoho otce, ale více matek. Jejich vzájemná nesnášlivost ztrpčovala rodinný život. Děti vyrůstající v takových poměrech byly svérhlivé a vzpurné. Když dospěly, nabývalo jejich sobectví a krutost hrozných rozměrů.

Josef se neztotožňoval se způsobem myšlení a života svých bratrů. Jeho tělesná krása byla zevním projevem krásy jeho ducha i srdce. I když byl ještě chlapec, jevil už známky mravní opravdovosti a pevnosti. Rád naslouchal radám otce a byl poslušen Boha. Byl laskavý, věrný a opravdový. Těmito vlastnostmi se vyznačoval i později — v Egyptě.

SOUROZENCI

Boží výchovný záměr přetváří lidskou narušenost

Josefovi se však stalo něco, co by si nemohl představit ani v nejstrašnějších snech. Bratři využili příležitosti jeho odloučení od domova a dali průchod své nenávisti. Josefa prodali do otroctví. Ten se stal rázem kapkou v moři starověké otrokářské společnosti. Dávny Egypt byl zemí slávy, ale i pohřebišťem statisíců utýraných otroků.

Josef však nebyl tuctovým otrokem na lidském tržišti. V životní krizi, při posledním pohledu na kopce, které kryly stany jeho domova, si připomněl Boha svých otců. Vzpomněl si na naučení, která přijal v dětství, a v jeho duši uzrálo rozhodnutí zůstat věrným poddaným Krále králů. Kolik proměn následovalo v jeho dalších letech?

V domově byl něžně chovaným dítětem svého otce, v Putifarově paláci pouhým otrokem, potom se z něho stal důvěrník a společník, všestranně činný, vzdělaný studiem, pozorováním a stykem s lidmi. Byl i vězněm, nespravedlivě odsouzeným, bez naděje na zastání, bez vyhlídky na vysvobození. A nakonec byl povolán — ve velké krizi národa — aby se stal Egyptu požehnáním. Josefův příklad způsobil, že farao a významní Egyptané obrátili svou pozornost k pravému Bohu.

Přestože zůstali modloslužebníky, naučili se vážit si zásad, které se projevovaly v životě i povaze Hospodinyých vyznavačů.

Co pomohlo tomuto muži se osvědčit a zachovat si ryzost charakteru? V biblickém textu se opakovaně připomíná: „Hospodin byl s Josefem.“ Věrnost Bohu a víra v Neviditelného byly kotvou Josefova života a v nich také spočívá tajemství jeho síly. Naučil se poslušnosti k povinnostem, a proto zůstal pevný jak v hořkém údělu otroka, tak uprostřed královské nádhery.

Boží prozřetelnost však věnovala velkou pozornost i Josefovým bratrům. Tam, kde není anténa svědomí citlivě naladěna na hlas Ducha svatého, má Bůh mnoho jiných možností, aby člověka vnitřně formoval. Hlad, který neobešel početný patriarchův domov, nutil k rozhodování a činům. Během dvou desetiletí se mnohé změnilo také v povahách těchto mužů. Bývali závistiví, krutí a pomstychtiví; nyní stojí hladoví před egyptským správcem a projevují svornost, oddanost svému otci. Dny, které prožili v Egyptě, byly pro ně dny a nocemi sebezkušování a lítosti. Když potom události vyvrcholily šokujícím překvapením, kdy se jim Josef dal osobně poznat, pokorně vyznali svůj hřích a prosili Josefa o odpuštění. Již dlouho trpěli výčitkami svědomí a teď se radovali z toho, že Josef žije. V úžasu nad slávou Božích cest, při pohledu zpět, Josef vyznal: „Vy jste proti mě zamýšleli zlo, Bůh to však obrátil v dobré...“ (v. 22)

Sláva Božích cest a formování charakteru jsou velké předměty v Boží škole

Vzácný charakter není „dárkem na jméno“, ale poklad získaný Boží milostí a opravdovým úsilím.

Cílem plachetnice nemusí být místo, kam ji zahnal vítr; záleží na správném nasměrování plachet a kormidla. Podobně náš život nemusí být pouze produktem našeho prostředí, ale výsledkem věrnosti zásadám a spolupráce s Bohem. V tomto úsilí nás chce provázet ten, jehož byl Josef předobrazem, Ježíš Kristus. O 18 století dříve se v podmínkách a v životě Josefa promítá mnohé, co bylo vlastní Ježíši Kristu.

Stačí naznačit alespoň některé podrobnosti: Josef byl již v dětství oddaný Bohu. Podobně svědčí o Ježíši Kristu evangelia (Luk 2,51). Oba — Ježíš i Josef — prošli prudkým pokušením. Oba snášeli nenávist svých bratrů. Oba prožili jistý čas v Egyptě. Podobnost je i v prodeji za podobný obnos. Oba poznali hořkou nespravedlivou obvinění a odsouzení. Josef se stal chlebodárcem v době hladu. Pán Ježíš se stal chlebem života pro celý svět. Oba, Josef i Pán Ježíš, jsou hodni toho, abychom je následovali ve věrnosti a užitečnosti až k vítězství.

A. BARTA

Představte si ideální výrobní podnik. Lidé si v něm dobře vydělávají, práce je baví. O zboží vyrobené těmito spokojenými lidmi je mimořádný zájem. Zdá se, že nic nemůže narušit dobré pracovní vztahy. Ale zdání klame. Našel se „šfoural“ přesvědčený o svých nevyužitých řídicích schopnostech. Začal obcházet spoluzaměstnance a šířit své názory. „Strojní park je již zastaralý,“ říká, „měl by se obnovit. Nejlepší by byly stroje z Japonska. Také platy by bylo dobré zvýšit. Kdybych zde rozhodoval já, vypadalo by vše jinak.“ Netrvalo dlouho a mezi některými zaměstnanci se jeho názory ujaly. Dřívější spokojenost byla ta tam. Dověděl se o tom i ředitel. Svola veřejnou pracovní poradou. Nechal si vše náležitě vysvětlit. Když pochopil, oč jde, dal návrh. Chce nějaké oddělení našeho novátora jako vedoucího? Našlo se. Vše ostatní již nechá ředitel na něm. Vedení pouze dohlédne, aby nepřekročil určité hranice.

Nový vedoucí pracovník začal ve velkém stylu. Sehnal nové stroje z dovozu, slíbil vysoké platy. Při dodržování pracovní doby nehlédl na nějakou tu minutu. Vše se zdálo v nejlepším pořádku. Plán plnili a dokonce i překračovali. Brzy ale zjistil, že má vyčerpaný mzdový fond. Ozvala se banka. Požadovala splácení úvěru na nové strojní vybavení, ale ani překročení plánované výroby nestačilo pokrýt smluvené částky. Nejdříve začal snižovat platy, pak požadoval přesčasy a pracovní směny navíc. Už nebyl tak usměvavý jako zpočátku. Před vedením svaloval vinu za neúspěchy na podřízené, u nich zase na vedení. Když jej přistihli při falšování dokladů, svolal ředitel novou poradou. Na jejím konci bývalého vedoucího odvedli pracovníci Bezpečnosti do vyšetřovací vazby.

Toto vyprávění může být ilustrací vzniku zla ve vesmíru. Bible nás seznámuje s podobným příběhem. Hlavními postavami jsou: Bůh Otec, Ježíš Kristus a cherub Lucifer. Zatímco o prvních dvou jsme již hovořili, třetího si musíme blíže představit. V naší mateřštině by se jmenoval Světlonoš. Jméno vystihuje jeho původní postavení ve vesmíru. Dnes bychom jej nazvali mluvčím informačního střediska pro celý vesmír. Ve své činnosti si počínal dobře. Můžeme o něm říci: „Na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost.“ (Ezechiel 28,15)

Celý vesmír bychom mohli přirovnat k té naší smyšlené továrně. Také zde se našel „šfoural“ přesvědčený o svých nevyužitých schopnostech. Snil o tom, že „bude rovný Nejvyššímu“. (Iz 14,14) Aby nezůstal pouze u přání, začal po celém vesmíru šířit různé myšlenky. Bůh je podle něj příliš krutý. Nesnáší odpor. Všichni mu musí sloužit, protože zničí každého, kdo by se mu vzepřel. Postupně pro své nekalé plány získával spojen-

Je možné, aby existoval dobrý Bůh, když kolem sebe vidíme tolik zla? Jestliže ano, proč to dopustí?

ce (Zj 12,7). Bůh svolal vesmírnou poradou. Během ní se každý mohl předsvědčit o Světlonošově lži. Podle jeho tvrzení jej měl Bůh v tomto okamžiku zničit. Vládcе vesmíru to ale neučinil. Bylo to moudré rozhodnutí. Dal rebelovi čas, aby projevila, co v něm je. Světlonoš už nebyl mluvčím nebeské vlády. Dostal nové jméno — ďábel. V malém měřítku, na naší zemi, může společně se svými spojenci předvést, jak si představuje ideální vládu vesmíru. Výsledky můžeme pozorovat ve svém každodenním životě. Ale nejen my, „...neboť učinění jsme divadlem tomuto světu, andělům i lidem.“ Díky této podívané se celý vesmír může na vlastní oči předsvědčit, kdo je krutovládce a kdo láska.

Namítnete: „Tak my jsme takovými pokusnými králíky v boji mezi Bohem a ďáblem?“ I kdyby to byla pravda, byla by to pro nás nesmírná pocta. Spolupracovali bychom s králem vesmíru na očistění jeho jména. Jenže bible říká něco jiného. Když Bůh stvořil člověka, Adama a Evu, upozornil je na nebezpečí, které jim hrozí. Věděli o existenci zla. Také byli seznámeni s tím, že Boží nepřítel navštíví i zemi a pokusí se je získat na svou stranu. Když se tak stalo, člověk dobrovolně vstoupil do odboje vůči Bohu. Následky vidíme na každém kroku.

„Proč Bůh stvořil Lucifera, když věděl, co učiní?“ namítnete. Základem jeho vlády je svobodná vůle. Obdaril jí nejen Světlonoše, ale každou rozumnou bytost žijící ve vesmíru. Všichni mají tedy možnost volby mezi dobrem a zlem. Národní umělec Karel Gott se při jednom svém televizním vystoupení svěřil, že když je mu doma smutno, pustí si z magnetofonu potlesky, a to mu pomůže. Bůh mohl stvořit bytosti bez svobodné vůle. Tak, aby mu — jako z magnetofonu — na přání vzdávali poctu. Ne každého ale tento způsob potěší. Právě Bůh mezi takové nepatří. Nestojí o naprogramované opěvování a potlesk. Malé dítě můžete naučit, aby vám na povel říkalo, jak vás má rádo. Jenže to není ono. Pokud to neříká z vlastního pře-

ODKUD A KAM?

svědčení, nemůžete z toho mít upřímou radost.

Ta námitka má malou váhu. Představte si stopařku, která poté, co doplatila na svou zálibu, obviní ze všeho výrobce automobilů. Kdyby nebyla auta, nemohlo by se jí přece nic stát. Co byste si o ní mysleli?

Ve vesmíru, dříve plném pohody, porozumění a lásky, se objevilo zlo. Jak na to reagoval Bůh? Projevil jen zdánlivou benevolenci, když původce zla ihned nezničil? Bible nazývá zlo hříchem. Tento pojem v sobě zahrnuje vše, co je v rozporu s Boží vládou. Současně se vznikem zla přicházejí důsledky. „Neboť odplata za hřích je smrt.“ (Řím 6,23) Tento zákon smrti neříká odplata za hříchy, ale za hřích. Kdo z nás může říci, že se jej tento strašný zákon netýká? Bible nás neochlábá na pochybách: „Všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy.“ (Řím 3,23) Každý z nás si musí přiznat: „Jestliže je tam psáno všichni, pak tedy i já.“ To není potěšující zjištění.

Možná se nyní na mne zlobíte, proč jsem vám přinesl tuto „Jobovu“ zvěst. Jestliže vám lékař oznámí, že trpíte vrozenou srdeční vadou, máte dvě možnosti. Buď ignorovat skutečnost až... Uznáte jistě, že to není vhodné řešení. Druhou možností je operace. Lékaři vám slibují, že vše dobře dopadne a vaše srdce bude zdravé. Záleží na tom, zda jim uvěříte, či ne.

Apoštol Pavel přemýšlel podobně jako my. Zákon smrti dobře znal, proto se snažil žít dobrým životem. Jenže musel přiznat: „Vždyť nekonám dobro, které chci, ale dělám zlo, které nechci. Jestliže tedy konám to, co nechci, nedělám to už já, ale hřích, který ve mně sídlí. Shledávám tedy, že je to jako pravidlo: třebaže chci konat dobro, vyjde mi z toho zlo.“ (Řím 7, 19-21)

Uvědomuje si hrozný dopad svého zjištění a zděšen volá: „Já nešťastný člověče! Kdo mne vysvobodí od těla propadlého této smrti?“

Kdo? To si necháme na příště.

V. FÜRST

Milý synu,

když jsi nám minulý týden telefonoval, že plánujete svatbu, trochu nás to překvapilo. Jistě, tušili jsme to, věděli jsme, že s tím brzy přijdeš. Přesto nás to zaskočilo. Zjistili jsme, že nejsme tak úplně připraveni. Možná také proto, že jsi první, kdo odejde z našeho „hnízda“.

Potom, co jsi zavěsil sluchátko, jsme se posadili a dívali jeden na druhého. Co mají rodiče v takové situaci dělat? Vždycky jsme si slibovali, že všechny námítky a připomínky vám povíme před svatbou a že po svatbě vám do toho naprosto nebudeme mluvit. Protože vlastně nemáme žádné námítky, nezbyvá nám než vám popřát šťastnou cestu životem. Protože tě máme opravdu rádi, není to pro nás snadné.

Kladli jsme si také otázku, zda jsme tě dostatečně připravili na tak závažný životní krok. Trpíme pocitem nedostatečnosti.

Víme, že jsi od útlého dětství sledoval, jak jsme žili my, jak jsme se k sobě vzájemně chovali. To, co jsi viděl, bylo mnohem výmluvnější a důležitější než všechno, co ti můžeme říci dnes. Doufáme, že si vzpomeneš, jak jsme si dávali pusu v kuchyni, jak jsme měli každý pátek večer „schůzku“, že si pamatuješ i to, jak jsme se domlouvali a snažili se přátelsky řešit problémy a spory. Nejvíce ze všeho doufáme, že tě ovlivnila naše vzájemná láska a důvěra, kterou jsme k sobě chovali, že nasměrují tvůj život a že je budeš umět vnést také do svého manželství.

Jsi dospělý muž, ale dovol nám, abychom ještě jednou na chvíli využili své rodičovské právo a položili ti

na srdce několik závažných myšlenek, dříve než zpečetíš svůj nový životní svazek. Slibujeme ti, že se budeme pak už ze všech sil snažit více ti neradit a držet se co nejvíce zpátky. Většinu z toho, co ti chceme říct, zřejmě znáš, přesto si myslíme, že je to jedinečná příležitost zopakovat si několik zásad. Něco může znít i staromódně, my jsme si však ověřili někdy i tvrdými zkušenostmi, že ty staromódní zásady stále přinášejí opravdové životní štěstí. Když tedy zakládáš svůj vlastní domov, nezapomeň:

1. Manželství není snadná věc

Je to jedna z nejnáročnějších a nejnámáhavějších životních „škol“. Když se dva lidé vzájemně nesobecky oddávají, mohou si poskytnout nejuvětší životní radost. Nezapomeň však, že nikdo není dokonalý, i když to dnes tak může vypadat. Ty nejsi dokonalý a dokonalá není ani dívka, kterou sis vybral za manželku. Staré moudré přísloví říká: „Do široka měj oči otevřené před svatbou, pak jedno přivři.“ Uznej, že každý má své chyby a že nemá cenu na nich „rajtovat“. Sleduj raději dobré stránky.

2. Máš-li pocit, že jsi zralý pro manželství, ověř si ještě jednou, za co budete žít

Během studií jsme tě finančně podporovali, ale nyní se už musíš postavit na vlastní nohy. Po dlouhém zvažování jsme se rozhodli, že vás nebudeme finančně podporovat. Sledujeme ve svém okolí, jak rodiče pomáhají dospělým dětem šetřit na zařízení bytu, na auto a podobné věci, a zjišťujeme, že to mladá manželství neutilizuje, spíše naopak. Naši pomoc oče-

Dopis

kávej jen za mimořádně nepříznivých okolností. Jinak si myslíme, že máš mít uspokojivý pocit, že jsi schopen uživit vlastní rodinu sám.

3. Nečekej, že budeš mít okamžitě všechno, co Tvoji rodiče budovali 20 let

Spokojte se se skromným bydlením, kupujte si nábytek a zařízení úměrně svým možnostem. Dobře zvažte půjčky a vydávejte peníze promyšleně a plánovitě. Začněte raději skromněji, ať máte z čeho časem přidávat. Usilujte o dohodnutí cíle společně, to také posiluje manželství.

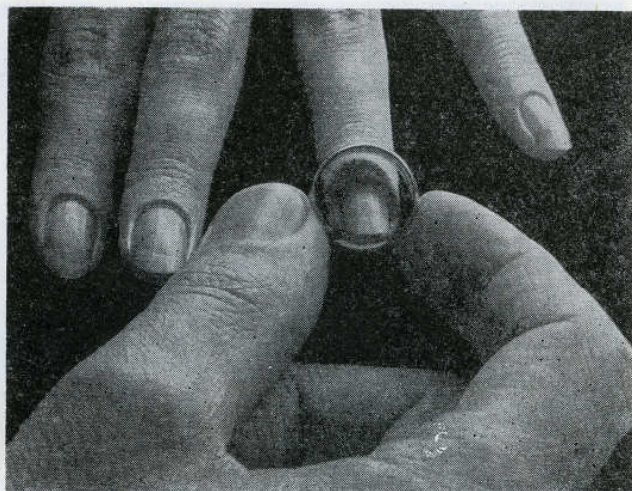
4. Nebuď na svou manželku hrubý

Dnes ti to může znít jako nošení dříví do lesa. Ale mnozí mladí mužové prožívají v prvních letech manželství mnoho zklamání a rozčarování. To je doba, kdy si máte na sebe vzájemně zvyknout a vzájemně se přizpůsobit. Když se na svou manželku rozzlobíš,

Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř

„...Radek už chodí s Irenou. Je to velká láska. Vodi se za ruce i ve škole. Vítek už má taký holku a kdo ví, jsou určitě dál než u držení za ručičku. Péťa ho prý viděl, jak se s ní líbá přímo pod lampou naproti kinu. Krátili si čekání na beztak nepřístupný film. Uvaděčka to stejně nepozná. Vítek je pořádná „hrana“, holi se každý den a dělá judo a ta jeho blondýnka je prý o dva roky starší. Hrůza, a já pořád nic. Táta s mámou říkají, že mám času dost a ještě dodávají: „Teď se hlavně uč.“ Máma pak ke mně přistoupí, pohladí po vlasech a říká: „Ty můj malý Romane.“ Ještě, že u toho nešišlá. Mluví se mnou jak s mimínem. Ono se řekne, už se, jenže já sedím nad knížkou matematiky a myslím na to, jak by bylo krásné jít parkem, držet se s ní za ruku a...“

vzdát zaměstnání a možná i služebního postupu a osobního rozvoje. I Ty se však budeš muset něčeho vzdát, abys čestně splnil svou rodičovskou povinnost. Ani na chvíli však nezaváhej, je to oběť, která stojí za to. Jen tak můžeš vybudovat pevnou rodinu a pevný domov. Nemáš-li čas a zájem děti vychovávat, nemáš právo je převádět na svět.

8. Uvědom si, že manželství uzavíráš jednou provždy

I když se leccos nebude dařit a mnohé nebude odpovídat Tvým představám, nikdy si nepřipustíš myšlenku, že bys to mohl skončit a vrátit se k nám domů. Pochop, že budeš muset loďku svého života vést nejen po klidných, ale možná i po rozbouraných vlnách. Když budeš „na dně“, což se stává tu a tam i v tom nejlepšímanželství, nikdy se nevzdávej a nepřemýšlej o útěku. Stanov si jako cíl, o který se budeš ze všech sil snažit, že vytvoříš co nejkrásnější manželství a rodinu, jak to jen bude možné.

Už jsme toho zřejmě napsali dost. Těmito několika řádky vlastně téměř končí naše úloha otce a matky. I když máme své chyby a nedostatky, snažili jsme se Tě vychovat, jak nejlépe jsme to uměli. Nebylo to pro nás vždycky snadné, ani Ty nebudешь mít vždy všechno snadné, ale odměna za to, že jsme udrželi vždy manželství a rodinu pohromadě, je mnohem větší, než si dnes uvědomuješ. Přejeme Ti, abys po letech prožíval podobnou radost jako my dnes.

Kéž Tě provází naše požehnání. Tvoji opravdově milující rodiče — otec a matka.

(N. a D. H.)

raději opustí místnost nebo na chvíli odejde z bytu. V takové situaci nejvíce potřebuješ, aby ti „zchladla“ hlava. Nikdy nepoužívej svou fyzickou převahu proti dívce, kterou sis vybral jako své druhé „já“.

5. Svět je plný příležitostí podvádět

Vyhýbej se místům pokušení. Uvědom si nebezpečí hned na počátku a dej si dobrý pozor. Používej zásadu, kterou se měl řídit biblický král David, když spatřil Batšebu: „Na krásnou ženu se nedívej dvakrát.“ Zvláště ne v provokativní situaci. Buduj své manželství na vzájemné důvěře. Nepochybuji, aby Tvá manželka musela pochybovat nebo dokonce ztratit důvěru vůči Tobě.

6. Udělej všechno, co je v Tvých silách, aby manželství přinášelo Tvé manželce stejné uspokojení a stejnou radost jako Tobě

Bude to vyžadovat čas a od Tebe

také zájem a dobrou vůli, ale sblíží vás to a upevní váš vztah. Někdy jí postačí obejmutí a zúčastněný pohled. Buď pozorný a citlivý na to, co prožívá a co potřebuje. Věřím, že i ona se bude takto zajímat o Tebe. Vaše manželství tím nesmírně získá. Neváhej obětovat svá přání a své nároky, aby byla spokojená a šťastná. To je dlouhodobý a zaručený vklad. Ona se Ti to bude snažit oplácet.

7. Buduj své manželství na pevných základech

Navštěvujte sbor pravidelně každý týden „ze zásady“. Neuzavírejte se jen v rodině, a to ani až budete mít děti. Vytvořte si také návyk pravidelných rodinných pobožností. Je to zaručený zdroj síly a jednoty manželství. Jiným silným jednotícím prvkem v manželství jsou děti. Naplánujte si život tak, abyste se mohli dostatečně věnovat zvláště svým malým dětem. Mladá maminka se bude zřejmě muset na čas

spělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým - Téměř dospělým

Milý Romane, nechci si hrát na tečku Sally, nemám na to patřičné vzdělání a ani nechci konkurovat její rubrice v Mladém světě. Dovol mi však, jenom na chvíli, zahrát si na nápoředu. Vždyť můžeš číst dál a taky nemusíš.

U nás ve škole jsme často kreslili podle modelu. To se posadila třeba stařenka do křesla, my studenti jsme si rozestavěli stojany kolem a začali kreslit. Za tři hodiny jsme museli být hotovi. Náš pan profesor byl moudrý muž. Nikdy nás nenechal kreslit na jednom místě. Jednou jsme se dívali na model zprava, jindy zleva, někdy zepředu a pak zase zezadu. Časem jsme poznali, že ačkoli před námi sedí stále stejná stařenka, vypadá jinak z profilu, jinak z anfasu a úplně jinak, když máme před sebou jen

její drobný drdůlek se sponkou a hedvábný šál kolem krku. Proč na to vzpomínám? Víš, jeden pohled je lepší než nic, ale bývá hodně subjektivní. Nediv se tátovi a mámě. I když hodnotíte stejné věci, každý je vidíte ze své strany. Ty stojíš tam a oni zase tady. Ne, neříkám, že táta s mámou se dívají vždycky správně, zatímco ty nikdy ne. Chci tě jen upozornit, že věci i události je možné vidět různě. Snad víš, že Irena chodí s Radkem teprve čtrnáct dní a že předtím chodila s Martinem a Jirkou. Je docela možné, že za čtrnáct dní se bude vidět s Pěťou a bude to zase velká láska. A slyšel jsi, jak včera Vítek komentoval svůj vztah k té blondýnce? To přece není láska. Ostatní kluci se smáli a on s nimi. Zapomínáš, že do třídy nechodí jen Petr, Irena, Vítek a

Radek, ale i dalších třídvaacet kluků a holek. Ač to nerad přiznáváš, většína z nich je zrovna tak nezkušených jako ty a nepřipadá mi, že by něco ztratili.

A ještě něco, to nejdůležitější. V bibli je mnoho pravdivých slov. Inspiroval je totiž ten, který není závislý na jednom subjektivním pohledu. Není vázán na naši zem a vidí i tam, kde si někteří myslí, že už nikdo nevidí. „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat...“ (Kaz 3,1-2)

V lásce (tak tomu říkáš) ti nic neuteče. Na třesně se nechodí v dubnu a kdo na ně vyrazí, ochutná jen zelené, hořké plody. Lidé, kteří dají na moudrou radu sadaře, půjdou až koncem června. A nebudou litovat. -jb-

Hovoří bible o alkoholu? Hovoří také o následcích požívání alkoholických nápojů? Lze oprávněně vyslovit názor, že bible neodsuzuje pití alkoholu?

Bible vypráví také o lidech, kteří pili alkoholické nápoje. Musíme však být velmi opatrní, abychom výročkům bible nepodsouvali význam, který jim pisatelé nedali. V českých překladech bible se obvykle používají názvy „víno“ a „opojný nápoj“. Každá seriózní studie předmětu musí předně brát v úvahu původní význam různých hebrejských, případně řeckých termínů.

„Opojný nápoj“ je překladem jediného hebrejského termínu „šekar“. Avšak překlad do češtiny příliš zveřejňuje a zamlžuje původní význam. Dnešnímu čtenáři se při čtení tohoto termínu vybaví obvykle nějaký destilát — tedy nápoj s vysokým obsahem alkoholu. Co však bible označuje termínem „šekar“? Destilace nebo „pálení“ alkoholu, jak víme, je známo teprve zhruba od roku 500 n. l. V biblických dobách lidé dokázali vyrobit nápoj s obsahem přibližně 14 % alkoholu. To je zhruba hraniční množství, které vzniká přirozeným kvašením. Z tohoto zjištění vyplývá, že bibličtí pisatelé nehovořili o „tvrdém“ alkoholu, tedy o likérech, pálenkách a destilátech.

Co tedy Písmo označuje termínem „šekar“? Samotná bible to vysvětluje. Tady nám může napomoci studium starých semitských jazyků, příbuzných hebrejštině. Klínopisné texty nalezené na hlíněných tabulkách v Babylónii se zmiňují o nápoji „šikaru“. Jazykovou příbuznost nelze popřít. Některé tabulky dokonce popisují výrobu tohoto nápoje. Babylóňané vytvořili z obilí kaši a tu nechali fermentovat. Zmíněné tabulky tedy popisují výrobu určitého druhu opia. Důvodně jsem tedy přesvědčen, že hebrejský termín „šekar“ používaný ve Starém zákoně označuje nápoj podobný dnešnímu pivu.

A tak se dostáváme k velmi modernímu a aktuálnímu tématu. Naše země je známa nejen výrobou známých značek, ale také vysokou spotřebou piva. Jak bible hodnotí tento nápoj? Starý zákon uvádí jedenadvacetkrát slovo šekar. V devatenácti případech jeho pití jednoznačně odsuzuje. O zbývajících dvou případech se zmíníme podrobněji. Nový zákon se o něm zmiňuje pouze jednou — neměl jej pít Jan Křitel.

Připomeňme si alespoň některé ze zmíněných 19 případů, kdy je pití šekaru zamítnuto. Podle 3 Moj 10,9 jej neměli pít kněží ve službě. Ve 4 Moj 6,2,3 tento nápoj nesměli pít nazaréni. Soudců 13,3,4 cituje radu anděla Samsonově matce, aby během těhotenství nepila šekar. V 5 Moj 29,5,6 Bůh připomíná Izraelcům, že jim během putování pouští tento nápoj nedal pít. Zajímavý je rovněž příběh

Anny, která přišla do svatostánku v Sílo a modlila se tak usilovně o dítě, až ji kněz obvinil, že pila „šekar“ (1 Sam 1,15).

Judští proroci v 8. století př. Kr. zvláště důrazně odsuzovali pití šekaru — piva. Izaiáš se o něm zmiňuje osmkrát — pokaždé jednoznačně záporně. Vyslovuje „běda“ na adresu těch, kdo jej pijí (5,11). A poznamenává, že pijanům zhořkne, až Hospodin bude trestat zemi (24,9). Připomíná, že „šekar působí potácení“ (29,9); falešní kněží a proroci blouzní pod vlivem šekaru (28,7). Jeho současník Micheáš líčí, jakého vůdce si lid přeje — takového, který schvaluje pití šekaru (2,11). Přísl. 20,1 říká, že šekar dělá z člověka křiklouna a blouznivce.

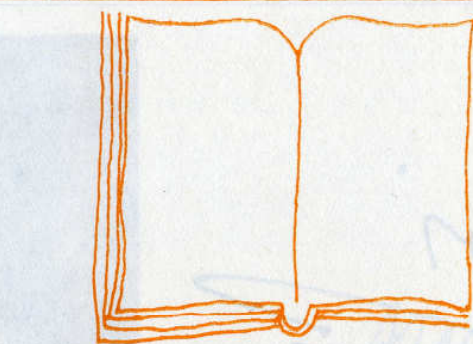
Většina starozákonních zmínek tedy šekar — pivo odmítá a odsuzuje. Zůstávají dva texty, které jsou použity ve zvláštním případě, který do tohoto obrazu nezapadá. Podle 5 Moj 14,22-28 mohli Izraelci odvádět část svých desátků ve formě „šekaru“.

Předně pečlivým pročtením celé 14. kapitoly zjistíme, že se jedná o mimořádný případ za mimořádných okolností. Ve 22. a 20. verši se hovoří o desátkách a v další části o něčem, co si dovolím nazvat „opožděný desátek“. Právě zde se setkáváme s termínem šekar.

O čem se zde vlastně píše? 5 Moj 14 popisuje desátky jako potraviny a nápoje, které měli Izraelci zanést do svatyně. Pokud člověk nesl své desátky pravidelně v určenou dobu, přinášel vždy nově narozená jehňata a telata, čerstvě vylisovaný olej, hroznový mošt (nekvašené víno — hebrejsky „tiroš“) a obilí. Všechny jmenované zemědělské produkty musely být čerstvé, z poslední sklizně.

Jak měl však Izraelec postupovat, jestliže se z nějakých důvodů nemohl dostavit do svatyně v pravý čas s čerstvými produkty? Měl učinit náhradní opatření a nakoupit později náhradní produkty — to popisují verše 24-26.

Verš 24 vymezuje problém: věřící se nemůže dostavit do svatyně včas. Verš 25 popisuje postup: má své de-

ALKOHOL V BIBLI

sátky prodat a získat hodnotu ve smetelném drahém kovu (stříbro). 26. verš líčí další kroky, jak má být „opožděný desátek“ realizován. Izraelec měl poblíž svatyně nakoupit podobné produkty, které chtěl Pánu přinést dříve a měl je jíst „před Hospodinem“.

Avšak produkty, které měl nakoupit, měly už svou podstatou ukazovat, že desátek je Pánu předkládán opožděně. Proto nepřináší jehně, ale dospělou ovci. Nepřivádí tele, ale dospělého býka. Místo čerstvého moštu (tiroš) přináší víno (jajin), které časem už zfermentovalo. Nepřináší nově vmláčené obilí, ale produkt z obilí — šekar — (pivo). V každém případě přinášený produkt svědčí o tom, že desátek je „opožděný“. I když to není v samotném textu doslovně uvedeno, tento opožděný desátek je určitou formou „penále“ z prodlení, protože býk stojí více než tele a ovce stojí více než jehně.

Tento případ — za zvláštních okolností symbolické používání piva místo obilí — „opožděný desátek“ nemůžeme považovat za návod nebo souhlas k pití piva za jakýchkoli okolností. A to zvláště, přihlídneme-li k ostatním výročkům bible na adresu šekaru.

Víno

Chceme-li zjistit, co říká Písmo o vínu, poznáme předně, že používá dva termíny. „Tiroš“ obvykle označuje hroznovou šťávu, mošt v přírodním stavu, tedy čerstvý zemědělský produkt. Druhý termín „jajin“ — víno, má poněkud širší význam.

Slovo tiroš se ve Starém zákoně vyskytuje osmatřicetkrát. Ve třiceti případech je jmenován spolu s olejem

nebo s olejem a obilím — jako zemědělský produkt, kterým se platily desátky, daně a poplatky. Tři texty (Mich 6,15; Iz 62,8; 65,8) označují tiroš jako produkt révy. Čtyři jiné texty (Přisl 3,10; Joel 2,24; Mich 6,15; Oz 9,2) uvádějí, že vzniká lisováním. Pouze jediný text (Oz 4,11) označuje, že může omamovat srdce. Navíc tento text spíše hovoří o zvyku míchat čerstvý mošt s vínem (fermentovaným).

Termín „tiroš“ označuje tedy mošt, nekvašenou hroznovou šťávu. Termín „jajin“ ve většině případů označuje v bibli fermentované víno.

Starý zákon používá slovo jajin téměř stočtyřicetkrát. Dříve než se zmíníme o některých konkrétních textech, dovolte mi statistický přehled. Studium jsem dospěl k závěru, že bible šedesátkrát hovoří o jajinu v negativním slova smyslu, šedesátkrát se o něm pouze zmiňuje bez hodnocení a pouze sedmnáct textů lze považovat za možný kladný posudek. Mnohem častěji se tedy hovoří o vínu (jajin) v negativním slova smyslu než v pozitivním.

Z negativního pohledu si předně připomeňme, že bible na několika případech dokládá, k jak špatným závěrům vede pití alkoholického vína. Naopak neznám jediný příklad z bible, kdy pití vína vedlo k něčemu pozitivnímu. Bible popisuje opilost Noema (1 Moj 9,21), Lota (1 Moj 19,32-35), Nábala (1 Sam 25,36.37), Amona (2 Sam 13,38), Belšasara (Dan 5,1-3), Asvéra (Ester 1,1-10), abychom uvedli alespoň nejznámější případy. Izaiáš

(51,21), Jeremiáš (23,9) Ozeáš (4,11; 7,5), Joel (1,5), Abakuk (2,15) — to jsou proroci, kteří popisují špatné důsledky, které působí pití alkoholického vína jak v oblasti tělesné tak morální.

Přísloví 23,29-35 popisuje bezprostřední účinky vína (podlité oči, zkalený zrak), společenský dopad (sváry, modřiny) i dlouhodobé následky (zármutek, běda). Kniha Přísloví připomíná, že pití vína vede k chudobě (21,17), vyvolává násilí (4,17). Izaiáš dodává, že zatemňuje mozek (28,7), rozpaluje člověka a vede jej, aby zapomínal na Boha (5,11.12).

Texty, které ukazují pozitivní stránku vína, nechceme přehlížet, musíme je však vždy studovat a chápat v celé souvislosti. Tři texty (Ž 104,15; Kaz 9,7; 10,19) říkají, že víno rozveseluje a dodává člověku radost. Tyto texty prozrazují, že pisatelé bible znali bezprostřední účinky alkoholu (alespoň na některé lidi). Tyto texty však nemůžeme odloučit od mnoha jiných, které popisují dlouhodobé negativní účinky pití alkoholického vína.

Texty Kaz 9,7 a 10,19 mohou na první pohled budit dojem, že doporučují pití vína. Zde si musíme alespoň naznačit něco o staré orientální „filozofii“ a způsobu vyjadřování. Kaz 9,7 říká: „Jdi, jez svůj chléb s radostí a popíjej své víno s dobrou myslí, neboť Bůh již dávno našel zalíbení ve tvém díle.“ Pročteme-li pozorně celou knihu Kazatel a zvláště uvedenou kapitolu, zjistíme, že se zde líčí pisatelovo hledání toho, co dává lidskému životu

smysl. Říká, že člověk se má spokojit s obyčejnými stránkami života, včetně jídla a pití, dokonce i vína. Kniha však dochází k závěru, že člověk může najít nesrovnatelně hodnotnější smysl života — respektovat Boha a řídit se jeho příkázáními (viz Kaz 12, 13). Všechny ostatní pokusy a zkušenosti ve světle tohoto poznání ztrácejí smysl.

Nejméně sedm dalších biblických textů hovoří na první pohled kladně o víně, protože autor je používá jako přirovnání ke kladným hodnotám, nehovoří však o vínu samotném. Například Píseň Šalomounova přirovnává k vínu (celkem čtyřikrát — 1,2.4; 4, 10; 7,9) krásu lásky milého a milé. Ozeáš 14,7 přirovnává krásu lidí k libanonskému vínu. Přísloví 9,5.6 hovoří symbolicky o víně, když popisuje hody, které připravila „moudrost“. Amos 9,14 a Zachariáš 10,7 přirovnávají rozveselení, které přináší víno, k radosti z Božího konečného vítězství.

Víno je také jmenováno mezi obětmi přinášenými do starozákonního chrámu, podobně jako pivo (šekar) v rámci „opožděného desátku“. Tyto oběti (úlitby) kněží nepili, ale vylévali vedle oltáře.

Většina biblických textů, které hovoří o víně pozitivně, nehovoří tedy o pití vína, ale víno pouze přirovnává k jiným skutečnostem. Několik textů popisuje bezprostřední účinky. Velká většina však připomíná nežádoucí, škodlivé účinky — nesprávné činy pod vlivem alkoholu. Izaiáš (5,22.23) hovoří o víně v souvislosti s braním úplatků. Amos (2,8) hovoří o víně v souvislosti s znesvěcováním svatých věcí.

Shrňme: Starý zákon uvádí čtyři důvody proti pití vína. Předně: ví o bezprostředních škodlivých účincích — kalný zrak, vrávorání, opilost všeobecně. Za druhé: zná dlouhodobé negativní účinky: nejružnější projevy nemorálního chování a jejich společenský dopad. Za třetí: popisuje konkrétní účinky na konkrétní lidi v konkrétních situacích. Za čtvrté: z hlediska těchto účinků bible výslovně zakazuje víno některým skupinám lidí.

Naproti tomuto negativnímu posudku vína bible uvádí 3 texty, které hovoří o tom, že víno navozuje stav lehkomyšlnosti (což je psychologicky velmi přesné). Bibličtí pisatelé používají několikrát víno v symbolické mluvě jako přirovnání pro pozitivní hodnoty. Nutno dodat, že podobně používají víno i pro záporná přirovnání například „víno hněvu“ (Ž 75,8; Jer 25,15).

Jaký postoj máme zaujmout k alkoholu na základě celkového obrazu Starého zákona? Bereme-li v úvahu všechny texty, zvážíme-li všechny argumenty, dojdeme k jedinému rozumnému a odpovědnému postoji — jediná zaručeně bezpečná cesta je cesta naprosté abstinence od alkoholu v jakékoli podobě a formě. Dr. W. H. SHEA

Kdyby vám někdo položil otázku, zda jste již viděli duhu, asi byste se pousmáli. Samozřejmě, když se nyní podíváte z okna, asi ji neuvidíte, protože k tomu, aby vznikla duha, musí být splněny určité podmínky.

Vzpomínám si, že při jednom letním výletě nás zastihl krátký déšť. Rychle jsme vyndali z tlumoků pláštěnky a skryli jsme se pod nejbližší stromy. Za chvíli bylo po dešti. Slunce se opět rozzářilo, ale co to? Mimo slunečního jasu bylo na obloze ještě něco — všichni jsme zdvihli hlavy, když jsme uslyšeli slovo duha.

Jak asi byli uchváteni lidé, kteří spatřili duhu poprvé? Bylo to po potopě, když Noe vystoupil se svou rodinou z korábu a Bůh jim řekl: „Položil jsem na oblak duhu, aby byla známením smlouvy mezi mnou a mezi zemí. Kdykoli zahálím zemi oblakem a na zemi se ukáže duha, rozpomenou se na svou smlouvu mezi mnou a vámi i veškerým živým tvorstvem, a vody již nikdy nezpůsobí potopu ke zkáze všeho tvorstva.“ (1 Moj 9,13-15) My, když spatříme duhu na obloze, v ní již nevidíme to, co viděl Noe a jeho rodina. Duha byla vyvrcholením jejich zvláštní zkušenosti záchrany.

Noemova zkušenost však začíná v situaci a době, kterou Ježíš Kristus přirovnává k době před svým druhým příchodem na tuto zem: „Až přijde Syn člověka, bude to jako za dnů Noe: Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noe vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všechny — takový bude i příchod Syna člověka.“ (Mat 24,37-39) Tedy doba ne tak nepodobná naší. Lidé byli zlí, sobečtí, starali se jen o jídlo a pití, nerespektovali Boží vůli a neuznávali Boha.

Jak se na něj asi jeho spolubližní dívali? Možná, že na něm chtěli důkazy, že potopa skutečně přijde? Snad se ozval i posměch nad tím, čemu to věří (1 Moj 1,6). Je to podobné jako

dnes kázat o druhém příchodu Pána Ježíše. Stejně nebo podobné otázky, úsměvy. Jak můžete dnes věřit v Ježíše Krista, že opět přijde, že vás zachrání, věřit vůbec v Boží existenci?

Noe na řeči nedal. Posměch a zma-lomyslnování jej neodradilo od stavby korábu. A pak... pak přišla potopa, přesně, jak Pán Bůh řekl.

Svůj koráb stavěl 120 let, tak dlouho kázal a mluvil svou prací a svým postojem důvěry k Božímu poselství naděje. Přesto byl zachráněn jen on a jeho rodina, celkem osm lidí. Po potopě, když vyšel Noe a jeho rodina z korábu, který jim sloužil jako dočasný domov, byli všichni šťastni a vděčni Bohu za záchranu. Jako důkaz své vděčnosti přinesl Noe Bohu oběť. Bůh ji přijal jako známení smlouvy s člověkem i s celou zemí. Jako výraz Božího milosrdenství se objevila na obloze barevná duha. Znamení, že již nikdy nebude Pán Bůh trestat zemi potopou.

Noe prožil se svým Bohem velkou zkušenost záchrany. A právě na tuto zkušenost myslel apoštol Petr, když psal svůj dopis a přirovnával ji ke zkušenosti křtu, kterou by měl každý z nás prožít, chce-li být zachráněn jako Noe: „... kteří neuposlechli kdy si ve dnech Noemových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. To je předobraz křtu, který nyní zachra-

ňuje vás. Nejde v něm zajisté o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme — na základě vzkříšení Ježíše Krista.“ (1 Petr 3,20.21)

Noe prošel vodami potopy, jako my procházíme a máme projít křtem, Noe byl zachráněn, vlastně se znovu narodil.

Někomu může křest připadat jen jako forma, ale Pán Ježíš zcela jasně a konkrétně řekl: „Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen.“ (Mar 16,15) Noe také musel Bohu uvěřit, postavit koráb a pak projít vodami potopy — křtu. Pak s ním Bůh uzavírá smlouvu pokoje. Na znamení se ukazuje duha, kterou vidí prorok Ezechiél (Ez 1,28) i apoštol Jan (Zj 4,3) po mnoha stáletích stále ještě zářit kolem Božího trůnu v nebesích. Je známením, že nabídka milosti člověku stále trvá. Kdo se rozhodl uzavřít s Bohem smlouvu pokoje, také pokoj nalezne.

Jako je duha výsledkem spojení slunečních paprsků a deště, tak i duha nad Božím trůnem v nebesích představuje spojení Boží milosti a spravedlnosti.

Boží nabídka trvá. Výkupné přinesené Ježíšem Kristem je dostačující pro všechny. Člověk dnes musí věřit jako Noe, aby mu zazářila duha Boží milosti. Bůh chce s námi uzavřít smlouvu pokoje, založenou na lásce Ježíše Krista. Jde jen o to, zda nabídku milosti přijmeme.

E. MIŠKEJ

*Chci se stát zaměstnancem
tvého koncernu
víry naděje a lásky
který jsi založil
a který vedeš.
Není příliš rentabilní.
Ale co je potřebnější
než se zaměstnávat
vírou nadějí a láskou
i v přechásech
můj Pane?*

ALOIS VOLKMAN

Livingstone a květiny

O slavném africkém cestovateli a misionáři Livingstonovi se vypravuje, že kdykoli se na svých cestách Afrikou zastavil, vždy něco hledal v tašce. Když to našel, vzal to opatrně mezi prsty, sklonil se k zemi, vyhloubil do země jamku a zasadil.

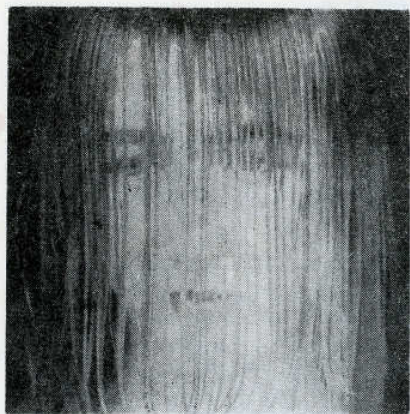
Co to bylo? Semínka fialek. Fialka byla jeho zamilovaná květina, měl rád její vůni. Livingstone si přál, aby se i druzí těšili z její vůně. Proto ochotně nosil s sebou větší množství těchto semínek. Kdykoli se naskytla příležitost, rád je sázel do země v naději, že vzejdou a potěší i jiné lidi.

Využil každou příležitost. Kolik příležitostí se naskytá i nám, abychom

kolem sebe šířili radost a krásu! Může to být jen maličkost, ale druhého potěší. A kolik příležitostí se denně otevírá následovníku Pána Ježíše, aby rozséval semínka pravdy a naděje!

Kdo dokáže věřit slovům svého Pána: „Kdo ve mne věří, bude žít, protože ho vzkřísím“ a kdo má svou víru podepřenou dalším výrokem Písma: „Každý, kdo vzývá jméno Páně, bude spasen,“ má radost v srdci. Vždyť kdo by se neradoval z možnosti věčného života? Se svou radostí se chce podělit i s jinými, a proto rozsévá ve svém okolí semínka pravdy a naděje.

K. Šp.

Přestaň se trápit nad svým zevnějškem

Většina lidí je nespokojena se svým vzhledem; tvrdí to na základě průzkumu mínění veřejnosti „Psychology Today“ z dubna 1986. V článku jsou porovnány výsledky ankety z roku 1985 a z roku 1972. Během 13 let se zvýšilo množství lidí nespokojených se svým vzhledem o 80 procent. Většinou jsou to ženy, kdo jsou nešťastné z toho, jak vypadají, ale i muži projevují starosti, že nevypadají tak, jak by chtěli. Důležitou roli přitom hraje i váha. Lidé si většinou myslí, že musejí být štíhlí, mají-li být přijímáni kladně. I televizní reklamy podporují názor, že štíhlí lidé jsou šťastní, úspěšní a že dobře vypadají.

To všechno vyvolalo strach z tloušťky. Skoro 95 procent dotázaných žen se považovalo za tlustší, než ve skutečnosti jsou. Šíří se poruchy v jídelních návycích. Mnoho žen si dokonce nacvičuje dávení, aby netloustly. Kosmetické operace se rozrůstají ve výnosný obchod. Téměř třetina žen a mužů dotazovaných v anketě považuje kosmetické operace za prostředek

k dosažení lepšího vzhledu. Sdělovací prostředky nás bombardují představou „normálu“. Kdo nedosahuje tohoto „normálu“, trpí komplexem méněcennosti. Kdo ho však dosahuje, bývá pyšný. A tak nic z toho se nezdá být ziskem.

Lepší pohled

Jedna osmadvacetiletá žena odpověděla v anketě takto: „Přála bych si, aby naše kultura překonala povrchní a bezvýznamný názor, že nejdůležitějším znakem člověka je jeho zevnějšek. Byli bychom na tom všichni mnohem lépe, kdybychom přikládali větší význam nitru člověka než jeho zevnějšku.“ A to je přesně to, co říká Bůh.

Bůh má hluboký zájem o vnitřní život člověka. „Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.“ (1 Sam 16,7) Zatímco bible představuje Lucifera jako krásnou a pyšnou bytost, líčí Krista takto: „Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili.“ (Iz 53,2)

Shodně s tím nás Bůh usměrňuje, abychom svou energii zaměřili více na vnitřní než na vnější krásu: „Pro vás se nehodí vnější ozdoba — ověšovat se zlatem, střídat oděvy — nýbrž to, co je skryto v srdci a co je nepomíjitelné: tichý a pokojný duch; to je před Bohem vzácné.“ (1 Petr 3,3.4)

Pán Ježíš za nás zemřel ne proto, jak vypadáme. Učinil to z lásky. Ať jsme štíhlí nebo ne, ať jsme oblečení módně nebo prostě — před Bohem jsme si všichni rovni, všechny nás miluje stejně.

Vzpomeňme si na naše nejlepší přátele. Vyhráli by v soutěži krásy? Proč měříme sebe samé podle jiného měřítka. Myslíme si, že lidé nás budou mít rádi pro náš zevnějšek?

„Krásu“ dává životní styl

Jedním ze zajímavých výsledků zmíněné ankety bylo i to, že existuje souvislost mezi duševní vyrovnaností a tělesným zdravím. To odpovídá také průzkumům, podle nichž může vést pravidelný tělesný trénink k většímu tělesnému a duševnímu zdraví. „Zvláště nás překvapilo to, že lidé, kteří se starali o posilování těla a o své zdraví, měli lepší názor na svůj zevnějšek než ti, kteří se starali jen o svůj vnější vzhled.“

Bible nám radí, abychom se nezaměřovali na vnější ozdoby a tělesnou krásu, a přece projevuje od začátku zřetelný zájem o životní styl a zdraví člověka. Jestliže naše chápání vnějších ozdob a tělesného zdraví odpovídá biblickým pokynům, pak máme pocit vlastní hodnoty takový, jaký od nás očekává Bůh.

Jsi krásná? Jistě, jsi! Díky svému nitru. Tvá bytost, tvá vnitřní hodnota, tvá láska k Bohu i k lidem ti dávají krásu. Přestaň se trápit nad svým zevnějškem. Pracuj na „vnitřním člověku“ a zjistíš, že tě druzí lidé budou považovat za přitažlivější a hezčí — a ty sama sebe také.

Zpracoval E. ŠTĚRBA

KÁMEN MUDRCŮ

Moderní člověk chce všechno rychle. Rychle se uzdravit, rychle zbohatnout, rychle být dospělý, rychle být slavný... a nakonec rychle zemřít. Mít tak kámen mudrců, který by nám ukázal jak to udělat, jak vyplnit všechna tajná přání, všechny svoje představy.

A je to opravdu všechno, co by si člověk mohl přát — majetek, pohodlí dovolenou v cizině, slavné jméno, šťastné děti, chatu, auto, velký a krásný dům se zahradou?

A co potom? Co by po tobě zůstalo? Velké dědictví, velký náhrobek, slavné jméno?

Má to všechno opravdu cenu, když člověk beznadějně a navždy zemře? Má život jen smysl v sobě samém,

v těch několika letech, které šťastně nebo nešťastně prožijeme, abychom pak zemřeli?

„Je psáno: Zahubím moudrost moudrých a rozumnost rozumných zavrhnou. Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?“ (1 Kor 1,19.20)

„...nýbrž moudrosti Boží, skryté v tajemství, kterou Bůh od věčnosti určil pro naše oslavení. Tu moudrost nikdo z vládců tohoto věku nepoznal; neboť kdyby ji poznali, nebyli by ukřizovali Pána slávy. Ale jak je psáno: Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověk na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“ (1 Kor 2,7-9)

K. MÜLLER

Kdo utíká před souzením, utíká často před požehnáním.

Ani báseň, ani život se nehodnotí podle délky, nýbrž podle obsahu.

Upozorní-li tě někdo na tvé chyby, nehněvej se na něho, ale rmuf se nad těmi chybami.

Abys dosáhl nemožné, usiluj o to, co je možné.

Krása duše je více než krásu těla, protože nestárne.

Kdo umí bojovat sám proti sobě, je předem vítězem.

Nejhlubší řeky tečou tiše. Pravda nepotřebuje líčidel.

VY SE PTÁTE my odpovídáme

NA EKUMENICKÉ TÉMA

Zajímá mne váš vztah k jiným věřícím v Pána Ježíše, k neadventistům... Prosím vás, můžete mi vysvětlit, proč nejsme jedno?

F. V., Ostrava

Každého upřímně věřícího velmi mrzí rozdělení křesťanů do velkého počtu církví. Proto se opravdově modlí Ježíšovu prosbu za jednotu jeho následovníků (Jan 17,21.23) a také vykonává mnohé, o čem je přesvědčen, že k této jednotě povede.

K prvním rozdělením mezi křesťany docházelo již v nejstarších dobách. Některá byla zažehnána, jiná na staletí od sebe oddělila menší či větší skupiny věřících. Většina rozdělení byla způsobena věroučnými neshodami, rozdílným chápáním biblických pravd. Vedle tohoto důvodu existovaly i další, jako např. osobní ambice, touha po politickém vlivu, podněty ze strany vládnoucí moci atd.

Adventisté a spolu s nimi i ostatní zodpovědní křesťané nemohou celý historickoteologický vývoj křesťanské církve jednoduše hodit za hlavu. I když zápasy předchůdců ve víře jsou od nás vzdáleny stovky let, pravda, kterou oni byli ochotni následovat i za cenu bolestného rozdělení od ostatních křesťanů, je adventistům stejně drahá jako jim. Přestože adventisté vyznávají mnohé společně s ostatními křesťany, nelze pominout, že existují i výrazné odlišnosti. Adventisté na rozdíl od většiny ostatních církví věří v závaznost Božího přikázání o sobotě. Druhý Kristův příchod očekávají v brzké době a před miléníem. Nepochybují ani o dalších biblických prorocích: o příchodu antikrista, o Božím soudu, o nové zemi atd. Vyznávají, že člověk byl stvořen a nemá nesmrtelnou duši. Věří ve stvoření v šesti dnech, v zázračné narození Spasitele, v jeho zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Adventisté křtí pouze dospělá, a to ponořením. Věnují neobvyklou péči stravě a životnímu stylu. Existují ještě další specifika víry adventistů, ale není naším cílem vše dopodrobna vyjmenovávat.

Adventisté jsou přesvědčeni, že pravá jednotu křesťanů není jakýsi křesťanský synkretismus, nasčítání (či odečtení) rozdílných věroučných vyznání, ale jednotu, která spočívá na Kristu a jeho pravdě. Ve vzpomínání modlitbě Spasitele (Jan 17) je vedle nádherné prosby za jednotu křesťanů také vyjádřena důležitá myšlenka o věrnosti Boží pravdě a Kristovu slovu. "... slova, která jsi mi světil, dal jsem jim a oni je přijali" a "zachovali" (v. 8. 7). "Posvěť je pravdou, tvoje slovo je pravda." (v. 17) A tato myšlenka je předpokladem jednoty, kterou očekává Kristus a která jediná obstoje ve zkouškách.

Jak mohou adventisté přispět k jednotě, která vyrůstá z Božího slova? Snad tím, že budou hovořit s bratry a sestrami jiných církví o svém chápání biblických pravd, že budou odpovídat i na nepřijemné otázky, že budou ochotni přijmout od jiných věřičů hlubší pochopení Písma. Chtějí přispět k dobrému ovzduší mezi křesťany tím, že budou stavět mosty vzájemného respektu, který vyvěrá z Kristova evangelia. Nechtějí ani v nejmenším budit zdání pýchy většího poznání či samospasitelnosti.

Adventisté chtějí stavět také mosty spolupráce s ohledem na svědomí všech zúčastněných. Jedná se o spolupráci při překladech a vydávání biblí a jiné náboženské literatury, při řešení sociální problematiky, o spolupráci v různých teologických komisích či komisích pro náboženskou svobodu apod.

M. ŽALUD

proč NEVĚŘÍM ..

(pouze pro dospělé)

1. Když přijde dítě na svět, novopečený tatínek omdlévá štěstím před dveřmi porodnice, načež zorganizuje doma velké oslavy, ještě než se vrátí žena. Zatím se mladá maminka pokradmu vytrácí na chodbu porodnice na dva šluky z cigarety. Objevují se problémy s krmením. Když je mléka málo, dáme malému lahvičku s mlékem; nakonec — kojení nesvědčí maminčině postavě. V několika následujících měsících se pak snažíme pomocí různých kašiček, odvarů a výživ upravit bledé tvářičky svého potěšení podle obrázků z reklam zdravé výživy. Noční pláč, výměna plen, nevyspání, první hádky nad postýlkou. Ale to malé si to ještě nepamatuje...

2. Má tři roky. Drahý dar nám dopomohl k místu v mateřské škole. Doma vládne štěstí: žena může do práce. Nové peníze. Dovolena, nejspíš v Bulharsku.

Malý si rozhodně nebude pamatovat ty dramatické týdny, i když není vyloučeno, že si zapamatuje výprask, který dostal, když pokousal učitelku v mateřské škole. To přece její zlé ruce ho odloučily od milované maminky. Časem přivyká. Každodenní řád s budíčkem v šest se pomalu dostává do krve dítěte. Milování rodiče, když se vracíte domů, chce si s vámi pohrát, potěšit vás, chce vyprávět o svých zážitcích, ale vy se ptáte, co může takové malé dítě vůbec vědět? Žije si bezstarostně, zatímco vy, chudáci, dobítí, máte na hlavě, která navíc nesnesitelně bolí, takovou spoustu povinností. A pak to kvantum otázek! „Proč?“ — Tak už ticho! Proč to „příšerné“ dítě nechápe, že vás bolí hlava? Děti venku před domem? To je řešení! Tady máš žvýkačku a běž, hraj si s dětmi. Když se vrátí a s radostným úsměvem vás pozdraví nadávkou, kterou právě slyšel, dostane pár pořádných... To si dobře zapamatuje. Podruhé se s takovou novotou nesvěří.

3. Míjejí roky. Dítě každou chvíli slyší, že je už velké a musí si proto hrát samo, když právě sledujete hokejový zápas. Ale když se ptá, proč maminka večer plakala, doví se, že je na to příliš malé...

4. První zvonění. Plná třída. Úsměvy, milá slova; „drahá budoucnost národa“ se vrtí; ra-

ději by běhala za míčem, když tomu všemu stejně moc nerozumí. Ale brzy začne chápat.

Čas nesmlouvavě utíká. Na jedné třídní schůzce se dovíte, že když učitel vyzval vaše dítě, aby zvedlo papír, odpovědělo: „Zvedni si to sám.“ — Šok. První reakce: okamžitý protest.

— To není možné, to nemohlo být naše dítě.

Zchlazení emocí trvá asi půl hodinu, načež následuje „ping pong“:

— To je vaše vina, nevychováváte, jenom vyvoláváte rozpory.

— Škola má učit. Výchova vychází z rodiny.

Doma výprask. Teď se dítě zamýká v pokoji. Podezřele málo pláče. To ticho je znepokojující. Ale je to vlastně tak dobře. Doma je klid.

Teď naše „potěšení“ tráví odpoledne u počítačových her.

A večer se slušně vrací domů.

— Co ve škole?

— V pořádku.

Je trochu uzavřený sám do sebe, ale to je teď přece v módě. Časem bychom byli rádi, kdyby byl otevřenější, nějak trošku více citu, to sucho dráždí. Polaskat ho po hlavě? Ne, co když to bude brát jako slabost z mé strany? Ať udělá sám první krok.

Vlastně, naše potěšení už vyrostlo...

5. Jak můžeš snést ten jekot?

— Sama jsem mu koupila tu věž, ať si poslouchá „heavy-metal“, jen když je doma. Nemáš ponětí, kolik zdraví a jiných věcí mě stála jeho poslední rvačka. Jen taktak, že to neskončilo u soudu.

— A proč vlastně napadli toho člověka?

— Sami pořádně nevědí.

— A pije ten tvůj kluk?

— Nevím. Doma je střizlivý.

Strašně kouří, ale toho si už nevšímám. Co si mám vůbec počít? Dnešní mládež je tak demoralizovaná, že...

Když je vašemu dítěti 16 let, náhle s překvapením zjišťujete, že je to pro vás úplně neznámý člověk. Má stejné jméno jako vy, je vám podobný, ale je jiný a... cizí. Nepodařilo se vychovat ho — dobrého, srdečného a poslušného. Proč? Kde je chyba?

Ve vás samých. Vedení egois-

mem chtěli jste se sami ujistit, že jste dobří, poslušní. Domnívali jste se, že ač sami licoměrní, pokrytečtí, závistiví, pomlouvační, hašteřiví, samolibí — vychová-
váte zaručené andělky — průzrač-
né, přímočaré, usměvavé, otevře-
né a s dobrou vůlí vůči druhým.
Co je to za naivitu? Může snad
bříza plodit jablka?

Podívejte se do tváří svých
dětí. Kde se vzala ta rudá rtěn-
ka, fialový stín na víčkách a sil-
ná vrstva make-upu? Samy si to
nevymyslely. A cigaretu drží v ru-
kou právě tak jako ten kovboj
na plakátě. Jenže proč vy, dospě-
lí, neukazujete reklamu opravdo-
vého kuřáka s pomačkanou, si-
nalou pletí, žlutými prsty a hně-
dým povlakem na zubech? Proč
je na plakátech cigareta vázána
na vjem mořského vánku, hor-
ské krajiny a nikdy na ranní su-
chý průduškový kašel? Proč po-
hárek brandy pije ve filmech
pod palmami nebo v anglickém
parku mladý pár v tenisovém
úboru, ale nikdy špinavý starý
muž s podlitýma očima s modro-
červeným nosem? To je přece
falšování skutečnosti.

Když po obvyklém „na zdra-
vi“ spočine váš už skleněný zrak
na jakémsi vhodném objektu
z řad mládeže a vy zahájíte la-
mentace na dnešní mládež, když
srovnáváte její chování s tím,
co bylo „za našich mladých let“,
když se vysmíváte její ohlupující
hudbě a primitivním textům
(což je jistě pravda), připomeň-
te si, že to vy, zvalí mladíci se
čtyřicítkou na krku, stavíte před
ně ideály bezohlednosti, které
snad vyvěrají z vašeho nenaplně-
ného života. A to vše jen proto,
abyste zakryli svůj vlastní vnitř-
ní stav. A přitom často připisu-
jete mládeži názory, které jsou
ve skutečnosti vašim postojem.

Když se dorůstající syn ptá
otce, proč zase pil, přestože před-
tím slíbil abstinenci, dostane od-
pověď o tisíci omluvných skuteč-
nostech, které „nutí“ tatínka se
napít, ale za vlastní (to slovo
se pronáší důrazně) peníze. Ale
když se jeho čtrnáctiletý syn
napije piva, spustí otec jako by ...

Když se vracíváte z různých
večírků a vaše dcera nemá doma
na koho promluvit, myslíte, že
je všechno v pořádku, protože
vám také náleží něco ze života?
Jenže když ona místo v osm přijde
z procházky o dvě hodiny později
(čas letěl strašně rychle), nedo-
volíte jí promluvit, ve dveřích
dostane pohledek a vzápětí proud
nejrůznějších přívlastků jí dává
na vědomí, co o ní soudíte. Po-
krytci. Kdybyste si skutečně přá-
li štěstí svých dětí, kdybyste
toužili, aby žily čestně, sami
byste jim dali příklad svým
jednáním. Chránili byste svůj
jazyk, srdce i ruce. Ale vy jen
chcete zastřít zrak svých dětí
před důsledky svých nedobrých
činů, chcete cetkami omámit dět-
ský úsudek, poněvadž nepočítá
s vaší dvojí tváří. Až když zde
stojí už pokřivené jako vy, za-
čnete naříkat.

„Proto činite pokání a obraťte
se, aby byly smazány vaše hří-
chy.“ (Skut 3,19) „Neste tedy
ovoce, které ukazuje, že činíte
pokání.“ [Luk 3,8]

Podle zahraniční předlohy
P. Š.

**proto NEVĚŘÍM
ve vaši
rodičovskou
lásku**

C... cesty, cestování

Cesty, cesty a zase cesty. Stále jich přibý-
vá a jako by obepínaly celý svět. Asfaltové
a betonové stuhý protínají města, pole, lesy,
klenou se nad řekami a údolími. Jsou i vše-
lík klikaté polní a lesní cesty. Je jich sice
stále méně, ale jsou. Pak ještě, abych neza-
pomněl, sem tam narazíme na zapomenuté
cesty, opuštěné a zarostlé chodníčky.

Je mnoho cest. Ne, nerozšířím vaše znalosti
informacemi o stavu vozovek v naší republi-
ce. Přesto však chci o cestách psát a nemám
výčitky, že přemýšlení o nich sem nepatří.
Přenesený význam slova cesta je chápán tak
všeobecně, že nás vůbec neudivuje, když ně-
kdo hovoří o životních cestách. A nemusí to
být v květnatých přáních novomanželům ne-
bo právě novopečeným absolventům vysokých
škol. Ztotožňování cesty s životem nachází-
me i v uměleckých dílech, v lidové tvorbě a
přísllovích.

Předpokládám tedy, že moje srovnávání ces-
ty s životem se vám nebude zdát přitažené
za vlasy, a že vám poskytne motiv k přemýš-
lení.

Každý žijeme svůj život. Každý jdeme nebo
možná jedeme svou vlastní cestou. Zdá se,
že spouště lidí stačí, jen když jedou. Nebez-
pečí své pošetilosti si v závratné rychlosti na
dálnici života nestačí uvědomit. Někteří se
dokonce udiveně chytají za hlavu, když se
náhodou zeptáme na cíl jejich cesty. Zatváří
se, jako bychom se ptali na něco nevhodné-
ho. „O cíli neuvažují, neexistuje! Je jen ces-
ta,“ říkají a sešlápnu plym. Jsou jiní cesto-
vatelé života, kteří stráví tolik hodin pláno-
váním a sněním o cestách, že už jim nezbu-
de čas, aby promysleli nejpodstatnější —
proč a kam jedou. Jaksi pozapomněli, že ces-
ta bývá smysluplná díky cíli. Takže s těmi
prvními jsou v podstatě na tom stejně. Byl
bych lhář, kdybych tvrdil, že mé charakteris-
tiky cestovatelů platí o lidech všeobecně.
Někteří právě naopak pečlivě plánují cestu,
aby se skutečně dostali k cíli. Pokud možno
chtějí mít vše do detailů promyšleno, pečlivě
naplánovaný každý kilometr a nic nenechat
náhodě. Náhodě?

„Člověk uvažuje v srdci o své cestě, ale
jeho kroky řídí Hospodin.“ (Přísli 16,9) Jak
dlouho nám trvá, než pochopíme, že přes
všechny plány a pečlivé přípravy na cestu
jsme závislí na našem Pánu. Je nám vždycky
jaksi přirozenější vidět věci po svém:

— soused si jede po krásné rovné dálnici,
zatímco na mé cestě je přinejmenším náledí
a stále mne někdo omezuje v rychlosti;

— já se bez Boha obejdu, netoužím po žád-
ných vysokých a neuskutečnitelných cílech.

A přitom nejen z vlastního života, ale i ze
zkušeností svých přátel víme, že se naše
představy a plány jen zřídka kryjí se skuteč-
ností, a že každý má na své cestě nějakou
tu sněhovou závěť či náledí. S Boží pomocí
a zásahem většinou počítáme jen tehdy, když
nám dojdou síly, když na cestě dojde k ně-
jakému defektu. Tehdy najednou hledáme po-
moc. Jenže v takových chvílích životních kri-
zí se místo k volání o pomoc uchylujeme
k výčitkám: „Kdyby Bůh...“ Kolik výčitek
musel Pán vesmíru vyslechnout na svou adre-
su od nás všelijak vyhraněných cestovatelů
života. On ví o naší krátkozrakosti, přizem-
nosti a omezenosti: „Mé úmysly nejsou úmys-
ly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje.“
[Iz 55,8]

Vím, cestování není snadná záležitost. Ob-
zvláště když nejedeme první třídou a je ná-
val. Vždyť ani ty cesty nejsou ideální. Půjde
nám však v životě všechno líp, když pocho-
píme, že k cíli se nejjistěji dostane jen ten,
kdo počítá s Božím vedením bez nároku na
splnění svých představ o cestě. -jb-

SLADKÝ CHLÉB

My, děti, které se hlásíme k Ježíši jako našemu Pánu, máme se mu podobat. V čem? — říkáte si. Tak třeba v těch vlastnostech, o kterých mluví v evangeliu Matouše (11,29): „Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce...“

Tak jako on byl tichý a skromný, nad nikoho se nepovyšoval, ale naopak druhým lidem pomáhal a sloužil, tak i vy máte být takoví správní kluci a děvčata, kteří se nesnaží všude vyniknout a nečekají, že se všichni budou točit jen kolem nich. Naopak, buďte skromní, k druhým lidem milí, úslužní a vždy ochotní pomoci. Nebojte se ani trochu práce a námahy.

Poslechněte si příběh o tom, jak se z jednoho rozmazleného a pyšného chlapce stal silný a zdravý hoch, který se naučil radovat i z namáhavé práce a prostého jídla.

V dalekém městě žil bohatý kupec. Každý den připlouvaly po moři obrovské koráby a přivážely vzácné zboží do jeho obchodních domů. Den ze dne rostlo bohatství kupce.

Kupec měl jediného syna, kterého nade vše miloval. Chlapec žil jako v bavlnce, stále se okolo něho točilo několik služebníků připravených splnit jakkoli jeho přání. Vyrostl z něho pěkný, štíhlý mládenec bledých lící a rukou hebkých jako hedvábí. Jak by také ne, když jeho ruce se za celý život nedotkly žádné práce? A jeho slabé tělo ukrývalo také křehkou

duši, která nikdy nepoznala bolest nebo zármutek.

A přece nebyl veselý. Ať se dělo cokoli, s ničím nebyl spokojen. Na jeho stůl kuchaři přinášeli nejvybranější lahůdky na zlatých mísách, ale chlapec na nic neměl chuť. Chléb v jakékoli podobě se nesměl objevit na jeho stole.

Nakonec mladého kupce život v samém pohodlí a hodování přestal bavit. Požádal otce, aby mu dovolil odejít na cesty, někam daleko, kde by viděl a slyšel něco nového. Přání zhyčkaného syna bylo otci rozkazem. Dal postavit překrásnou loď, vybavil ji vším pohodlím, a pak vyslal synáčka na cestu.

Za jasného dne vyplula loď na širé moře. Míjela ostrovy, zastavovala v cizích krajích, nikde se však dlouho nezdržela. Plula dál a dál, až do širého oceánu. Až jednoho dne se zatáhla obloha a zvedl se silný vítr. Vlny se zvedaly stále výš a výš, až nad bílé plachty, a pohrávaly si lodí jako ořechovou skořápkou. Nakonec loď narazila na skaliska poblíž neznámého ostrova.

„Toneme!“ volali zoufale lidé na lodi a vybíhali na

palubu. Nikdo se o druhého nestaral, každý hleděl zachránit vlastní život.

Kupcův syn také slyšel ohromný náraz a volal ze svého oddělení na služebnictvo. Ale nikdo nepřicházel. Když viděl, jak se voda dere i do jeho kajuty, vyskočil a vyběhl na palubu. Chytil se zlomeného stožáru, jen aby si zachránil celý život. Ohromná vlna ho zanesla k bílému ostrovu. Mladík na břehu vyčerpáním omdlel.

Když se probíral z bezvědomí, svítilo už z modré oblohy slunce. Zvedl se a začal se rozhlížet, zda nevidí někoho ze svých služebníků. Ale nikdo tam nebyl. Kam oko dohlédlo, všude byly jen rozpukané skály. Vydal se na obchůzku po ostrově. Nikde nenašel nic k jídlu.

Už dlouho bloudil, když v dáli uviděl několik drobných keřů a ještě dále na břehu trochu zeleně. „Přece zde snad budou nějakí lidé,“ pomyslel si. Šel dál až k vysoké skále, do které vedla jeskyně zahrazená několika starými prkny.

Když se schylovalo k večeru, uviděl dvě postavy. Byl to stařec se stařenkou. Volným krokem se k němu

blížili a přitom se opírali o vysoké sukovité tyče. Kupcův syn vyskočil a běžel jim naproti. „Dobří lidé, pomozte mi, abych nezahynul hladu! Dejte mi prosím najíst!“ prosil.

„Kdo jsi?“ otázal se ho stařec bezzubými ústy a jeho hlas zněl dutě jako by přicházel z podzemských hlubin. Kupcův syn jim vše vyprávěl a oni mlčky poslouchali opění o hole.

„Nasytíme tě,“ řekla stařenka, když ho vyslechli.

„Živte mě! Dobře vám zaplatím,“ sliboval kupcův syn. Stařec svažil čelo.

„K čemu by nám tady byly peníze? Dnes tě zdarma nasytíme, jsi náš host. Ale pak se budeš muset živit sám. Jsi mladý. Všichni zde musíme pracovat, abychom se uživil.“

Tak poprvé v životě mladík pracoval. A byla to těžká práce. Den za dnem obdělával své políčko. Když si při tom otíral zpoceně čelo a narovnával shrbená záda, myslel si, že to dlouho nevydrží. Ale vydržel. A nejen to, začal pracovat rád. Ze slabého a neohrabaného hochy se po krátkém čase stal silný a zdravý muž. A když se po denní námaze vracel do jeskyně, chutnalo mu vše, co stařenka připravila.

„Čím to je,“ říkal jednou stařečkům, když právě pojídal kousek okoralého chleba, „doma mi nechutnaly ani lahůdky a chléb se mi protivil, a tady mi váš černý chléb chutná téměř sladce.“

„Jak by nechutnal? Po práci chutná všechno! I chléb je sladký,“ odpověděl s úsměvem stařec.

A nám, děti, nezbyvá než dopovědět, jak to s tím mladíkem dopadlo. Když se starý kupec dověděl o neštěstí, které synovu loď potkalo, vypravil mnoho lodí a sám na jedné z nich se pustil na moře hledat ztraceného syna. Dlouho to trvalo, než ho našli. Jak se kupec divil, když viděl, jak se jeho syn změnil!

„Chlapče, co tě uzdravilo, že teď vypadáš tak zdravě a mužně?“ ptal se otec.

„Sladký chléb, tatínku, který jsem svým potem zaléval a svou prací a mozoily vydobýval,“ odpověděl vesele syn a šťastně otce objal.

MH

Případ Lindy Chamberlainové dořešen

Odvolací soud v Darwinu (Severní teritorium Austrálie) zrušil 15. září 1988 šest let starý rozsudek, kterým byla Linda Chamberlainová, manželka kazatele církve adventistů s. d., odsouzena k doživotnímu vězení za údajnou vraždu své desetileté dcery Azarie. Skončil tak zřejmě nejznámější, ale i nejhanebnější případ australského soudnictví.

Tragický příběh manželů Chamberlainových začal 12. srpna 1980, kdy se z jejich stanu na veřejném a mnoha lidmi obydleném tábořišti u Ayers Rocku večer ztratila jejich desetiletá dcera Azaria. L. Chamberlainová od počátku tvrdila, že viděla ze stanu utíkat divokého australského psa dingo, který něco odnášel. Původně se domnívala, že jsou to nějaké svršky. Ve stanu s hrůzou zjistila strašnou pravdu. Spolu s dalšími obyvateli kempu prohledali manželé Chamberlainovi celé okolí tábořiště, v dalších dnech prohledala policie za pomoci mnoha odborníků okolí v okruhu několik kilometrů. Nedaleko kempu našli pouze část zkrvavených oděvů, nikdy se nenašel ani jediný tělesný pozůstatek samotného dítěte.

První vyšetřování případu, uzavřeného šest měsíců po tragédii, dalo za pravdu matce. Přesto však — na základě různých spekulací a pochybností uveřejněných v tisku o pravdivosti celého případu — vláda Severního teritoria nařídila nové vyšetřování celého případu, které vedlo k nejznámějšímu a nejvíce diskutovanému soudnímu případu v dějinách Austrálie. Někteří ochránci přírody vznášeli námitky, že dingové nikdy předtím nenapadli člověka, neunesli a neusmrtili dítě. Senzacechtiví novináři vyslovili domněnku, že mohlo jít o rituální vraždu, protože se tragédie odehrála v místě, které původní obyvatelé Austrálie považovali za posvátné a kde přinášeli oběti.

29. října 1982 byla Linda Chamberlainová na základě falešných a neprokázaných obvinění odsouzena k doživotnímu vězení v táboře nucených prací za údajnou vraždu své dcery. Její manžel Michael Chamberlain, kazatel církve adventistů s. d., byl odsouzen k nižšímu trestu za napomáhání

ni a krytí zločinu. Zůstal však na svobodě, aby se mohl postarat o tři nezletilé děti (dva starší chlapce a děvčátko, které se matce narodilo už ve vězení). Obhájci nedosáhli úspěchu ani během odvolacích řízení u vyšších soudních instancí.

V únoru roku 1986 policie znovu velmi pečlivě prohledávala okolí Ayers Rocku. Ze skály se totiž zřítíl horolezec a jeho tělo záhadně zmizelo. Znovu se nabízelo jediné vysvětlení — tělo mohli „uklidit“ pouze divocí psi dingo. Při pečlivém prohledávání celé oblasti byl však nalezen dětský kabátek, který přesně odpovídal původnímu popisu oblečení Azarie, jak je uváděla matka. Kabátek z poloviny zahrabaný v zemi přečkal v polo-pouštním prostředí centrální Austrálie pět a půl roku.

Tento objev vedl k novému vyšetřování případu. Výsledný spis o 380 stranách zpochybnil všechny argumenty obžaloby. Na základě tohoto vyšetřování byla Linda Chamberlainová po čtyřech a půl letech propuštěna z vězení. V červnu 1987 jí byla udělena milost, nebyl však zrušen původní rozsudek. Manželé Chamberlainovi se s tímto „kompromisním“ řešením nesmířili a rozhodli se pokračovat ve svém zápasu o pravdu až do konečného dořešení.

15. září 1988 nové soudní přelíčení dospělo k závěru, že manželé Chamberlainovi jsou naprosto bez viny. Jejich obhájce po skončení soudu prohlásil, že pravda a spravedlnost konečně zvítězila. Podle jeho slov by vláda Severního teritoria měla Chamberlainovým nabídnout finanční kompenzaci. Pokud tak neučiní, bude třeba o ni požádat právní cestou. Manželé Chamberlainovi zaplatili jen za soudní vydání částku přesahující jeden milión dolarů. Větší část této sumy za obviněné a nespravedlivě odsouzené uhradila církev adventistů s. d. v Austrálii.

Michael Chamberlain byl znovu přijat do služeb církve a pracuje jako zaměstnanec církevní školy Avondale College. 16. září 1988 napsal deník „The Australian“: „Žádný čestný člověk jistě nepopírá, že Chamberlainovi mají plné právo žádat také finanční náhradu za emocionální utrpení, které prožívali po uplynulých osm let.“

Plným ospravedlněním a rehabilitací manželů Chamberlainových byla také rehabilitována pověst církve adventistů s. d. Obviněním Chamberlainových byla obviněna i církev, její věrouka, morální zásady a vliv. Sdělovací prostředky rozšířily během soudní

ho procesu v roce 1982 i po něm mnoho pomluv, výmyslů a nepravdivých obvinění církve. Nyní se prokázalo, že to bylo opravdu neopodstatněné a vymyšlené.

Církev adventistů byla po celých osm let přesvědčena o nevině manželů Chamberlainových, svých členů. Podporovala morálně i finančně jejich zápas o pravdu a spravedlnost. Nyní se pochopitelně spolu s nimi raduje z vítězství.

TURÍNSKÉ PLÁTNO

Po staletých sporech o pravost tzv. turínského plátna bylo v říjnu 1988 oficiálně oznámeno, že pochází ze 14. století. Bylo však pořízeno tak dokonale, že s ním měla po dlouhou dobu problémy také věda 20. století. Po rozhodujícím zkoumání, ke kterému došlo na třech nezávislých pracovištích (ve Švýcarsku, Anglii a USA), jež obdržela kousky tkaniny, bylo zkoumání uzavřeno na základě analýzy podle radioizotopu uhlíku C^{14} tak, že tkanina pochází z období 1260—1390 po Kr. Hned když bylo turínské plátno vystaveno poprvé — v roce 1389, prohlásil místní biskup, že jde o výrobek umělce, který se k tomu právě jemu přiznal. Kdyby tehdy byl jeho hlas brán vážně, bylo by o jeden spor o relikvii méně a mnozí katoličtí věřící by dnes nebyli tak trpce zklamáni.

APOŠTOLSKÁ CÍRKEV

25. 1. 1989 byla při jednání vlády ČSR na návrh ministerstva kultury povolena od 1. 2. 1989 činnost Apoštolské církve. Nová církev sdružuje věřící, kteří se hlásí k tzv. letničnímu hnutí; předpokládá se, že má v současné době v ČSR asi 2000 členů. Podle údajů Světové rady církví pracuje asi v 70 zemích světa. Nová církev je v pořadí již devatenáctou, státem uznanou církví, která působí v naší zemi.

BIBLE PRO ZAKARPATSKOU UKRAJINU

Osmičlenná delegace maďarských svobodných církví navštívila Zakarpatskou Ukrajinu (bývalou Podkarpatskou Rus), aby křesťanům v této oblasti odevzdala 2000 maďarských biblí. Bible věnovali členové církve Rady svobodných církví v Maďarsku. Reformovaný biskup v Zakarpatské Ukrajině poděkoval za zasluku biblí. Členové delegace navštívili řadu sborů a posloužili při bohoslužbách.

Z přírody se můžeme mnohému naučit:

Samostatnosti od stromu, který roste osamoceně na rovině nebo horském úbočí a zapouští své kořeny hluboko do země, aby mohl vlastní silou odolávat bouřím.

Síle vlivu v mládí od znetvořeného stromu, který byl zkřiven jako malý stromek.

Žádná síla na zemi mu už později nevrátí ztracenou souměrnost a tvar.

Tajemství posvěceného života od leknínu, který rozvíjí neposkvrněnou krásu svého květu na hladině špinavého rybníka, obklopen všelijakým plevelem a bahnem čerpá životodárnou sílu dlouhým stonkem ze dna.

Výchova [Ed 119]